

Referatsaker

1. Protokoll fra Kirkerådet 11.-13.03.2010
2. Referat fra KISP-møte 17. mars 2010
3. Protokoll fra møte i KUIs prosjektkomité 01.03.2010
4. Referat fra møter i Samarbeidsråd for Menighet og Misjon (SMM) 23. mars 2010
5. Referat fra møte i Nådens fellesskap 07.04.2010
6. Protokoll fra møte i den Katolsk-lutherske Samtalegruppen (KATLUSA) 15. mars 2010 (u.off.)
7. Protokoll fra møte i Kontaktgruppa mellom Islamsk Råd Norge og Mellomkirkelig råd for Den norske kirke 04.03.2010 (u.off.)
8. Protokoll fra årsmøte og rådsmøte i Samarbeidsrådet for tros- og livsynssamfunn (STL) 23.03.2010
9. Protokoll fra møte i Teologisk nemnd 8. -9. oktober 2009 og 11.-12. mars 2010

Forslag til vedtak

Mellomkirkelig råd tar referatsakene til orientering.

Godkjent av rådet 31.3.

**Protokoll
Kirkerådet (KR)**

11.-13.03.2010

Gjestehuset Lovisenberg, Oslo

Til stede:

Jorund Andersen

Nils-Tore Andersen

Petter N. Dille

Terje Fonk

Inga Karlsen

Lars Erlend Kielland (12.-13.3.)

Svein Arne Lindø

Svein Malmbekk

Ingunn Rinde

Kjersti T. Rogne

Olav Skjevesland

Harald Nyeggen Sommer

Tone Synnøve Øygard Steinkopf

Anne L. Tveter

Fravær under enkelte saker, ved behandling og/eller da vedtak ble fattet:

Lars Erlend Kielland (under sakene KR 2-6 og 15/10)

Anne L. Tveter (under sakene KR 4-6/10)

Olav Skjevesland (under sak KR 12/10)

Harald Nyeggen Sommer (under sak KR 12/10)

Forfall uten vara:

Anne Dalheim, Kjetil Aano, Arne Backer Grønningseter

Til stede fra sekretariatet:

Jens-Petter Johnsen

Gerd Karin Røsæg

Hans Arne Akærø

Ole-Inge Bekkelund

Lillian M. Dittmann

Øyvind Duesund

Sindre Eide

Trude Evenshaug

Vibeke Fjeld

Åge Haavik

Svein M. Køhn

Øyvind Meling

Jahn-Oluf Skonnord

Per Tanggaard

Siv Thompson

Sissel Vartdal

Gunnar Westermoen

Paul Erik Wirgenes

Konsulentene var primært til stede under behandling av egne saker.

Møtet ble ledet av Nils-Tore Andersen, og som vanlig fulgte en ordningen med en saksordfører for hver sak. Det var ingen merknader til innkallingen.

Andaktslivet på møtet var et ledd i presentasjonen av gudstjenestereformen og var forberedt av seksjon for gudstjenesteliv og kultur. Ved starten av møtet ble det holdt et seminar som forberedelse til behandlingen av gudstjenestereformen.

Møtet ble satt etter seminaret og åpnet med leders tale.

Saksliste

Saksnr.	Arkivsak	Sakstittel
001/10	09/404	Referatsaker
002/10	09/406	Orienteringssaker
003/10	06/332	Årsrapport fra de sentralkirkelige råd 2009
004/10	06/333	Årsplan for de sentralkirkelige råd 2010
005/10	08/237	Budsjett for de sentralkirkelige råd 2010
006/10	09/239	Opplysningsvesenets fond. Tildeling av midler 2010
007/10	09/198	Statsbudsjettet 2011. Prioriteringer for Kirkerådet
008/10	10/18	Evaluering av Kirkemøtet 2009. Program og foreløpig saksliste for Kirkemøtet 2010
009/10	09/72	Prosedyre for Kirkemøtets behandling av gudstjenestereformen
010/10	09/72	Gudstjenestereforma - tekstbok. 1. handsaming
011/10	09/72	Gudstjenestereformen - hovedgudstjenesten. 1. behandling
012/10	09/72	Videre arbeid med ny salmebok
013/10	06/156	Forslag til nye statutter for Ungdommens kirkemøte
014/10	07/21	Møteplan for Kyrkerådet 2011-2012
015/10	09/135	Orientering fra sekretariatets arbeid med kirkeordning
016/10	08/204	Supplerende oppnevning av varamedlem til Mellomkirkelig råd
017/10	09/369	Ordningen med tilhørighet og forrangsbestemmelsen i kirkeloven § 3
018/10	09/405	Eventuelt

KR 001/10**Referatsaker**

---

1. Protokoll fra Mellomkirkelig råd, 9.-10.09.09
2. Protokoll fra Samisk kirkeråd, 9.-10.09.09
3. Referat fra SMM-møte, 14.09.09
4. Protokoll fra styremøte i Norges Kristne Råd, 24.09.09
5. Protokoll fra Bispemøtet, 1.-6.10.09
6. Protokoll KR/AU, 28.10.09
7. Referat fra SMM-møte, 3.12.09
8. Referat fra møte i Fagutvalg i diakoni, 05.12.09
9. Protokoll fra styremøte i Norges Kristne Råd, 05.11.09
10. Protokoll fra styremøte i Norges Kristne Råd, 16.02.10

KR-001/10 Vedtak:

Kirkerådet tar referatsakene til orientering.

KR 002/10**Orienteringssaker**

---

1. Orienteringer fra BM, SKR, MKR og KR (muntlig)
2. Høringsvar: Krav om fire års utdanning eller arbeidserfaring i Norge for referansepersoner med oppholdstillatelse på humanitært grunnlag i saker om familiegjenforening, 15.09.09
3. Høringsvar: NOU 2009:14 Et helhetlig diskrimineringsvern, 16.12.09
4. Høringsvar: Evaluering av likestillingsloven § 21 og utredning om tilgang til varer og tjenester for personer med nedsatt funksjonsevne, 16.12.09
5. "I gode og onde dager..." Trivsel, belastninger og sluttevalueringer blant menighetsprester i Den norske kirke, KIFO Notat nr 6/2009
6. Tilstandsrapport for Den norske kirke 2009. Tema: Medlemskap. KIFO Notat nr 7/2009
7. Høringsvar: Endringer i barnehageloven som følge av ny formålsbestemmelse, 14.01.10
8. Høringsvar: Studieplan for ph.d.- program i diakoni og profesjonell praksis i helse- og sosialtjenester ved Diakonhjemmet Høgskole, 14.01.10
9. Personalreglement. Rutiner ved tilsetting
10. Satsingsområder for Den norske kirke - Statsbudsjettet 2011, brev til FAD 07.01.10

11. Kirkenes vigselspraksis i lys av den nye ekteskapsloven, utredning fra arbeidsgruppe i Norges Kristne Råd, 18.02.09
12. Rapport frå Kyrkjevalet 2009

Under sak 2.1/10 ble det orientert muntlig om følgende:

Orientering fra Kirkerådets sekretariat:

- Kirkerådet har avgitt to høringsuttalelser administrativt angående likestillingsloven. Den ene gjelder ny samlet lov mot diskriminering til erstatning av bl.a. likestillingsloven, den andre gjelder evaluering av likestillingslovens § 21 om kjønnsrepresentasjon (se orienteringssakene KR 2.3/10 og KR 2.4/10)
- Norges Kristne Råd har behandlet kirkenes vigselspraksis i lys av den nye ekteskapsloven. Det vil bli fremmet egen sak om fremtidig vigselspraksis til Kirkerådet.
- På bakgrunn av tilsettingssaken i Kirkerådets septembermøte vises det til Personalreglementet, hvor prosedyre for ansettelsessaker er beskrevet. Her fremgår det at tilsettingsorganet skal motta søknader med CV fra samtlige søkere (orienteringssak KR 2.9/10).
- Samarbeidsrådet for menighet og misjon (SMM) jobber for tiden med en gjennomgang av SMM- strukturen. Kirkerådet vil få dette tilbake som sak på et senere møte
- Kirkerådets leder og direktør var invitert til et møte 9.2. med ledelsen i HEF for å samtale om felles problemstillinger. Det ble avtalt å avholde oppfølgingsmøter.
- Kirkerådets direktør var til stede i Genève i forbindelse med innsettelse av generalsekretær Olav Fykse Tveit i KV.
- I samarbeid med KA arbeides det videre med IKT- prosjektet
- Det er bevilget fem mill. til pilegrimsarbeidet i 2010. Midlene skal brukes til etablering av ett kontor i Oslo bispedømme og fire i Hamar bispedømme. Bispedømmerådene står som tilskuddsforvaltere.
- Kirkerådet har utarbeidet en intern rapport om Kirkevalget 2009 (KR 2.12/10). Den eksterne rapporten skal legges frem 19. april.

Orientering fra Bispemøtet:

- Etter invitasjon fra biskop Munib Younan gjennomførte Bispemøtet en tur til Det hellige land i slutten av januar. Turen var et ledd i oppfølging av Kirkemøtets vedtak i 2008: Kirkene i Midtøsten og vårt ansvar.
- Nytt Bispemøte avholdes i uke 12, biskopene tar da sikte på å sluttbehandle diakonisaken.

Fra SKR- og MKR-møtene forelå det foreløpige protokoller.

KR-002/10 Vedtak:

Kirkerådet tar sakene til orientering.

KR-003/10 Vedtak:

Kirkerådet godkjenner årsrapporten om virksomheten i Kirkerådet, Samisk kirkeråd og Mellomkirkelig råd i 2009 med de merknader som kom fram i møtet, inkludert vedtak i sak SKR 04/10.

KR-004/10 Vedtak:

Kirkerådet vedtar det fremlagte forslag til årsplan for rådets arbeid for 2010 med de kommentarer som fremkom i møtet og i protokoll fra SKRs møte 8.-9.3.10.

KR 005/10**Budsjett for de sentralkirkelige råd 2010**

KR-005/10 Vedtak:

Kirkerådet vedtar den fremlagte budsjettfordeling for 2010 for Mellomkirkelig råds, Samisk kirkeråds og Kirkerådets virksomhet.

KR 006/10**Opplysningsvesenets fond. Tildeling av midler 2010**

KR-006/10 Vedtak:

Tildelingen fra Opplysningsvesenets fond til kirkelige formål er for 2010: **kr 23 500 000**

Kirkerådet gir direktør fullmakt til å omdisponere innenfor Kirkerådets prosjekter. Brukes det lite på et prosjekt, kan midler overføres til et annet prosjekt.

Fellestiltak: **kr 8 442 600**

1. Kirkerådet avsetter til økumeniske kontingenter (pålagt gjennom St.prp nr. 1):
kr 3 914 000
2. Kirkerådet avsetter til generalforsamlinger og delegasjonsutgifter
kr 300 000
3. 10 % til søsterkirker, fordelt av Mellomkirkelig råd
kr 1 928 600
4. Administrasjonstilskudd
kr 2 300 000

Kirkemøtets andel: **kr 7 528 700**

4. Av Kirkemøtets andel avsetter Kirkerådet til Kirkerådets prosjekter
kr 4 743 700
5. Av Kirkemøtets andel avsetter Kirkerådet til prosjekter innenfor samisk kirkeliv
kr 700 000
6. Av Kirkemøtets andel avsetter Kirkerådet til eksterne prosjekter i henhold til saksutredning og de endringer som framkom i møtet.
kr 2 085 000

7. Bispedømmenes andel:

kr 7 528 700

Til bispedømmene tildeles følgende beløp:

Bispedømme	Innvilget beløp	Tildeling inkl. øremerket SMM-tiltak	Sum totalt
Oslo	520.725	100.000	620.725
Borg	610.727	100.000	710.727
Hamar	694.300	100.000	794.300
Tunsberg	572.154	100.000	672.154
Agder	642.870	100.000	742.870
Stavanger	469.295	100.000	569.295
Bjergvin	816.445	100.000	916.445
Møre	456.438	100.000	556.438
Nidaros	636.441	100.000	736.441
Sør Hålogaland	495.010	100.000	595.010
Nord Hålogaland	514.296	100.000	614.296
SUM	6.428.700	1.100.000	7.528.700

KR 007/10 Statsbudsjettet 2011. Prioriteringer for Kirkerådet

Kirkerådets behandling

Lars Erlend Kielland foreslo å endre rekkefølgen på pkt. 2 og 3. Forslaget ble vedtatt med 13 mot 1 stemme.

Hele forslaget ble enstemmig vedtatt.

KR-007/10 Vedtak:

Kirkerådet prioriterer følgende tiltak for 2011 på grunnlag av nedennevnte satsingsområder:

1. Trosopplæringsreformen – videre opptrapping
2. Kommunikasjon og IKT-strategien
3. Demokratireformen
4. Menighetsutvikling og gudstjenesteliv (samkjøring av planarbeid)
5. Samisk kirkeliv

KR 008/10

Evaluering av Kirkemøtet 2009. Program og foreløpig saksliste for Kirkemøtet 2010

KR-008/10 Vedtak:

1. Kirkerådet vedtak følgende foreløpige saksliste for Kirkemøtet 2010

KM 01/10 Innstilling fra protokollkomiteen

KM 02/10 Valg og oppnevninger

1. Valg av dirigentskap for møtet
2. Valg av tellekorps
3. Valg av protokollkomité for perioden 2010 – 2011
4. Valg av valgkomité for perioden 2010 – 2011
5. Fordeling av medlemmer på Kirkemøtets komiteer
6. Valg av komitéledere for møtet
7. Valg av Kirkeråd og Kirkerådets leder
8. Valg av Mellomkirkelig råd og Mellomkirkelog råds leder
9. Valg av Samisk kirkeråd og Samisk kirkeråds leder
10. Valg av Kirkerådets medlemmer til Den norske kirkes Lærenemnd
11. Valg av medlemmer til Kirkerådets evalueringsnemnd
12. Oppnevning av medlemmer til rådsmøtet for Norges Kristne Råd
13. Oppnevning av representanter til generalforsamlingen for Sjømannskirken – Norsk kirke i utlandet

KM 03/10 Orienteringssaker

1. Protokoll fra Bispemøtet 2010
2. Protokoll fra Ungdommens kirkemøte 2010
3. Årsmelding for Sjømannskirken/Norsk kirke i utlandet 2009
4. Årsmelding for Døvekirkenes fellesråd 2009
5. Årsrapport fra De sentralkirkelige råd 2009
6. Tilstandsrapport for Dnk 2009
7. Edinburgh-jubileet

KM 04/10 Gudstjenestereformen - hovedgudstjenesten

KM 05/10 Gudstjenestereformen - tekstbok

KM 06/10 Gudstjenestereformen - dåpsliturgi

KM 07/09 Gudstjenestereformen – nattverd liturgi

KM 08/09 Gudstjenestereformen – alminnelige bestemmelser

KM 09/10 Strategiplan for samisk kirkeliv

KM 10/10 Ny Gravferdslov - høringsuttalelse

- KM 11/10 Endring i Lov om Den norske kirke - høringsuttalelse
KM 12/10 Valgregler, herunder særskilte regler for valg av kirkemøte, representasjon av samer og døve. Evaluering av demokratireformen.
KM 13/10 Evangelisk luthersk kirke i et økumenisk fellesskap

2. Kirkerådet ber sekretariatet arbeide videre med planleggingen av Kirkemøtet 2010 med utgangspunkt i de synspunkter som fremkom i møtet.
3. Protokollkomité, valgkomité og evalueringsnemnd velges for to år, med virkningstid frem til Kirkemøtet i 2012.
4. Ny lærenemnd velges for seks år, med virkningstid frem til Kirkemøtet i 2016.

KR 009/10   Prosedyre for Kirkemøtets behandling av gudstjenestereformen

---

KR-009/10 Vedtak:

1. Kirkerådet anbefaler at gudstjenestereformen behandles både på KM 2010 og endelig på KM 2011.
2. Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å vedta at alle endringsforslag må legges fram på KM 2010, slik at de får en læremessig behandling før gudstjenestereformen legges fram på KM 2011.

KR 010/10   Gudstjenestereforma - tekstbok. 1. handsaming

KR-010/10 Vedtak:

1. Kyrkjerådet ber sekretariatet slutføra arbeidet med Framlegg for ny tekstbok for Den norske kyrkja ut frå samtalen i Kyrkjerådet.
2. Kyrkjerådet tilrår at tittelen på ny tekstbok skal vera: Tekstbok for Den norske kyrkja. Vedtaket byggjer på det premisset at tekstane kan hentast frå den omsetjinga av Bibelen som Bibelselsskapet har varsla kjem i november 2011.

3. Kyrkerådet tilrår at nemningane på kyrkjeårstidene skal vera

- adventstida
- jul
- openberringstida
- fastetida
- påsketida
- pinse
- treeiningstida

4. Kyrkerådet tilrår

- at Kristi forklåringsdag blir verande i openberringstida
- at Vingardssøndag vert flytta til 12. søndag i treeiningstida
- at Bots - og bededag skal ha fast plassering på 20. søndag i treeiningstida og heita 20. søndag i treeiningstida / Bots-og bededag.

KR 011/10   Gudstjenestereformen - hovedgudstjenesten. 1.   behandling

---

KR-011/10 Vedtak:

Kirkerådet har revidert forslag til Ordning for hovedgudstjenesten på bakgrunn av høringen til Forslaget av 2008. Det fremlagte forslaget danner et godt utgangspunkt for et nytt forslag til behandling på Kirkemøtet 2010 og 2011. Kirkerådet ber om at de synspunktene som kom fram i møtet ivaretas i det videre arbeid fram til rådets 2. behandling i mai.

KR 012/10   Videre arbeid med ny salmebok

Kirkerådets behandling

Tone Synnøve Ø. Steinkopf la frem følgende forslag:

1. Kirkerådet ber om at det utarbeides et salmeboktillegg.
2. Arbeidet gjøres på grunnlag av Salmer 97, forslaget som er lagt frem i Salmebok 2008 med de synspunktene som er kommet frem i høringsprosessen og i Kirkerådets drøfting.

Forslaget fikk én stemme og falt.

Hele forslaget til vedtak ble vedtatt mot én stemme.

KR-012/10 Vedtak:

1. Kirkerådet ber om at det utarbeides forslag til ny hovedsalmebok i ett bind. I denne inngår også bønnebok, liturgier og katekismen.
2. Arbeidet gjøres på grunnlag av det forslaget som er lagt frem i boken Salmebok 2008 og de synspunktene som er kommet frem i den høringsprosessen som er gjennomført.
3. Kirkerådet ber sekretariatet forberede saken for ny behandling på rådets møte i september 2011.
4. Arbeidet føres frem til kirkemøtebehandling i 2012, slik at den nye salmeboken med tilhørende koralbok kan tas i bruk høsten 2013.

KR 013/10   Forslag til nye statutter for Ungdommens kirkemøte

---

KR-013/10 Vedtak:

Kirkerådet vedtar de foreslåtte endringer i Statutter til Ungdommens kirkemøte med de endringer som fremkom i møtet.

Statutter for Ungdommens kirkemøte

1. Ungdommens kirkemøte arrangeres av Kirkerådets sekretariat. Utvalg for ungdomsspørsmål er med i forberedelser og gjennomføring av Ungdommens kirkemøte.
2. Ungdommens kirkemøte skal utføre sitt arbeid i lojalitet mot den evangelisk-lutherske lære.
3. Saker til Ungdommens kirkemøte må anmeldes til Kirkerådets sekretariat senest 14 uker før møtet.
4. Ungdommens kirkemøte behandler og uttaler seg i saker som angår Den norske kirke nasjonalt og internasjonalt. Ungdommens kirkemøte har rett til å anmelde saker til behandling på Kirkemøtet.
5. Ungdommens kirkemøte velger 4 representanter med tale og forslagsrett til å delta på Kirkemøtet.

6. Delegater til Ungdommens kirkemøte:

6.1. Ungdommens kirkemøte består av to utsendinger fra hver av Den norske kirkes bispedømmer, én samisk utsending fra hver av de tre nordligste bispedømmene, en utsending fra Døvekirken i Oslo bispedømme, én utsending fra hver av organisasjonene som driver ungdomsarbeid tilknyttet Den norske kirke, medlemmer av Utvalg for ungdomsspørsmål, samt de medlemmer av bispedømmerådene, Kirkerådet, Samisk kirkeråd og Mellomkirkelig råd som er under 30 år, og de fire representantene som ble valgt til Kirkemøtet foregående år.

6.2: Utsendingene fra bispedømmene velges av og blant bispedømmets Ungdomsråd, som igjen må være valgt på bispedømmets Ungdomsting. Kirkerådets sekretariat kan i særlige tilfeller gi dispensasjon fra dette.

6.3. Utsendingen fra organisasjonene oppnevnes av organisasjonens landsstyre eller lignende. Kirkerådets sekretariat kan i særlige tilfeller gi dispensasjon fra dette.

7. Ungdommens kirkemøte vedtar selv nærmere regler og foretningsorden for gjennomføring av Ungdommens kirkemøte.

KR-014/10 Vedtak:

Kyrkjerådet vedtek at det skal haldast fire årlege møte i Kyrkjerådet i 2011 og 2012.

KR 015/10   Orientering fra sekretariatets arbeid med kirkeordning

---

KR-015/10 Vedtak:

Kirkerådet har drøftet saken og tar den reviderte planen til orientering.

KR 016/10   Supplerende oppnevning av varamedlem til Mellomkirkelig råd

---

KR-016/10 Vedtak:

Kirkerådet oppnevner Karen Junker som vararepresentant til Mellomkirkelig råd fra Agder og Telemark bispedømme med virkeperiode frem til nytt råd velges under Kirkemøtet november 2010.

KR 017/10   Ordningen med tilhørighet og forrangsbestemmelsen i kirkeloven § 3

Kirkerådets behandling:

Det ble foreslått å stryke pkt. 1 i forslag til vedtak.
Pkt 1 ble vedtatt strøket med leders dobbeltstemme.

Følgende nye vedtaksforslag ble utarbeidet:

Kirkerådet ber administrasjonen i samarbeid med Norges Kristne Råd å arbeide videre med tilhørighet og forrangsbestemmelsen i kirkeloven § 3 for å sikre likebehandling mellom tros- og livssynssamfunn.

Forslaget ble enstemmig vedtatt.

KR-017/10 Vedtak:

Kirkerådet ber administrasjonen i samarbeid med Norges Kristne Råd å arbeide videre med tilhørighet og forrangsbestemmelsen i kirkeloven § 3 for å sikre likebehandling mellom tros- og livssynssamfunn.

Referat fra KISP-møte 17. mars 2010

Tilstede: Kjetil Fretheim (leder), Raag Rolfsen, Gwen Berge, Eilert Rostrup, Stig Lægdene, Iver B. Neumann, Jens Aas-Hansen, Iselin Jørgensen, Estrid Hessellund, Eva Fidjestøl (Kirkens representant til NPT, tilstede under sak 02/10) Åshild Solgaard (Skr.)

Fravær: Ragnhild Dybdahl, Marit Skjeggstad, Harald Nyeggen Sommer, Inga Marja Matsdatter Steinfjell, Knut Bjørnsen Teige, Wenche Fone, Ingar Nikolaisen Kuoljok, Kari Jordheim

Velkomst

Takk til Raag for lang, tro og god innsats. Et lederverv håndtert med kunnskap og visdom. Og velkommen til Kjetil som ny leder.

KISP 01/10: Godkjenning av innkalling og dagsorden

Vedtak

KISP godkjenner innkallingen og dagsorden

KISP 02/10: Atomvåpen og tilsynskonferansen (NPT)

Takk til Torbjørn Graff Hugo fra norske leger mot atomvåpen (NLA) for innledning og innspill underveis

Momenter fra innledningen

Tilsynskonferansen for ikke-spredningsavtalen (NPT)

I mai 2010 arrangeres Tilsynskonferansen for ikke-spredningsavtalen (NPT). De tre hovedpillarene i NPT er ikke-spredning, sikre fredelig bruk og å komme til null atomvåpen. I 1995 ble NPT forlenget på ubestemt tid, forutsatt at de som har atomvåpen godtok å kutte mot null. Etter kalde krigen var det god fremdrift mtp nedrustning. Målet var å være på null i 2000; det skjedde ikke. De siste ti årene har det skjedd svært lite på nedrustningsfronten, og START avtalen som gikk ut i desember ble ikke fornyet. Mange mener det er kommet til et punkt det enten ikke-spredningsavtalen må tas på alvor, eller så må andre spor benyttes.

Norge

Jonas Gahr Støre har fokusert på atomvåpensaken siden han begynte i 2005. Og i Soria Moria 2 fremholdes det at dersom man ikke lykkes på NPT 2010, så vil regjeringen gå inn for egen konvensjon om atomvåpen tilsvarende konvensjonen som ble utarbeidet for klasevåpen.

Sivilsamfunnet

Sivilsamfunnet kan være med på å heve forventninger til NPT, og be om at UD formulerer spesifikke krav til hva det innebærer at konferansen er *vellykket* eller ikke. Det er også mulig å støtte regjeringen om å få i gang forhandlinger om egen konvensjon. Konvensjonen er allerede nedfelt i ikke-spredningsavtalen i punkt 6, men man har brukt 30 år på å bli enige om hva dette egentlig betyr.

Sammendrag av samtalen i KISP

Det er nedfelt i NATOs strategiske konsept at NATO skal opprettholde en atomvåpenparaply med det formål å avskrekke eventuelle angrep. Dermed har det vært umulig for NATO land å gå inn for en konvensjon som krever full nedrustning. Dette punktet i NATOs strategiske konsept må derfor ut. Høsten 2010 skal NATOs strategiske konsept revideres. Norge er som medlem av NATO med på å legitimere besittelse av atomvåpen. Norge må jobbe for at NATO skal avskaffe paragrafen som legitimerer besittelse av atomvåpen. Vi må snu rundt på logikken. I stedet for å forhandle med til null og så forby atomvåpen, så bør vi forby atomvåpen først og deretter utarbeide rammeverket for hvordan dette kan implementeres.

Ifølge Norske leger mot atomvåpen (NLA) har det med Støre vært en endring i veivalg i norsk politikk mht atomvåpen spørsmål i retning av en tydeligere rolle for arbeidet mot atomvåpen. Støre hevder i sin linjetale at nedrustning ikke kun står på atomvåpenstatene. Også mindre stater som ikke besitter atomvåpen har et ansvar, og kan spille en avgjørende rolle. Videre hevder han at man bør inkludere et bredere spekter av aktører, især sivilsamfunnet. Norge kan være dominobrikke i NATO for å få med seg småstatene. Støre har gitt uttrykk for forventning om at NPT kan få et vellykket resultat. Men hva er en vellykket avtale? Vi må være med på å formulere dette eksplisitt.

Sivilsamfunnet var en avgjørende aktør i utformingen av et norsk standpunkt i saken om landminer (personal/klaseminer), både gjennom å samle informasjon og å skape en opinion. Det kan vi være også i atomvåpensaken. Som kirkelig aktør må vi si at atomvåpen ikke SKAL bli forbudt, det ER forbudt fra et moralsk ståsted. Det er vårt utgangspunkt i denne saken. Atomvåpen er uttrykk for ekstrem sikkerhet, men er også ekstremt på sårbarhetsskalaen. Vår sårbarhet skal ikke fjernes den skal vernes. Atomvåpen bryter med menneskeverdet, det er en umoralsk type våpen og MÅ avskaffes. Gud har skapt verden og det er meningen at verden skal bestå.

En rekke land har ikke skrevet under på NPT, dette taler for å kjøre flere spor. En konvensjon innenfor FN systemet vil gi den en stor grad av legitimitet. Dette er av avgjørende betydning.

Det er stor splittelse i de fleste atomvåpenorganisasjoner om hvorvidt man bør åpne for at atomvåpenteknologi kan benyttes til fredelig bruk. Fredelig bruk må diskuteres innen rammen av et forbud. Det bør etableres internasjonale banker for anriket uran som server hele verdensmarkedet. Norge har gitt en del millioner for utredning av dette.

Det er viktig at vi tenker realpolitisk i denne saken. Vi må ikke overlate det til politikere og nøye oss med å be dem avskaffe atomvåpen på best mulig måte. Vi må følge opp kravene våre og monitorere regjeringens skritt. Skal vi overvåke, må vi bygge bro mellom NPT og det som kommer etter.

Ingen av de større organisasjonene som Røde Kors, NF, Care, Amnesty har utført noe spesifikt på forventninger til UD. Det er satt i gang et forsøk på å formulere et felles brev fra de store organisasjonene som skal sendes regjeringen i slutten av april.

En sak som er relatert til samme problematikken er fossilt materiale (høyenrikt uran og plutonium) i våpen, ubåter og militærlager. Det må kartlegges og tas kontroll over, og det må lages regler for dette samtidig med at vi jobber for et forbud. Uranammunisjon er avfall fra atomindustrien, et biprodukt etter anriking av uran. Det er svært lettantennelig, og utvikler en temperatur på 6000. I tillegg danner seg små partikler som er giftige og forårsaker

fødselsskader og kreft osv. Norske veteraner som har vært eksponert for slike partikler har fått beskjed om at de ikke måtte få barn før et år etter at de har kommet hjem.

Eva Fidjestøl representerer Den norske kirke ved NPT konferansen i New York i mai.

Vedtak

KISP, samlet til møte i Oslo 17. mars 2010, vedtok følgende uttalelse:

Atomvåpen er en av de største truslene mot menneskeheten. KISP mener at vi må gjøre alt som står i vår makt for å få på plass et juridisk bindende totalforbud mot denne typen våpen.

Hensikten med atomvåpen er å trygge vår sikkerhet og å fjerne vår sårbarhet. Manglende vilje til nedrustning blir ofte forsvart med at kjernevåpen er et nødvendig politisk og strategisk middel for hindre angrep. Å opprettholde en våpenbalanse har ifølge denne logikken en fredsbevarende funksjon.

Forestillingen om at vår sikkerhet er avhengig av en beredskap til å ødelegge en verden Gud har gitt oss å ta vare på, er imidlertid ikke forenlig med kirkens grunnleggende verdier og overbevisning. Ut fra et kristent menneskesyn representerer menneskelig sårbarhet et utgangspunkt for tillit og fellesskap. Sårbarhet skal derfor vernes og ikke fjernes. Bruk og utvikling av atomvåpen står på denne måten i motstrid til helt grunnleggende teologiske prinsipper om menneskets ukrenkelighet og skaperverkets integritet.

I dag står vi overfor en unik mulighet til å oppnå et folkerettslig forbud mot atomvåpen. I mai 2010 organiseres tilsynskonferansen for nedrustningsavtalen, høsten 2010 skal NATOs strategiske konsept revideres, og det er pågående samtaler om en konvensjon om nedrustning og utrydning av kjernevåpen. Sentrale politiske og militære ledere fra hele verden, på tvers av grensene fra den kalde krigen, erkjenner nå at atomvåpenes æra er over og at utfordringen er å bli kvitt dem på en trygg måte. KISP mener verdenssamfunnet nå står ved et viktig veiskille. Vi har en moralsk forpliktelse til å gripe denne anledningen.

I lys av dette vil KISP:

1. støtte den internasjonale kampanjen om et forbud mot atomvåpen (ICAN), og oppfordrer Mellomkirkelig råd til å slutte seg til denne kampanjen og støtte Kirkenes verdensråd og KEKs arbeid for en atomvåpenfri verden.
2. be regjeringen arbeide for et folkerettslig totalforbud mot atomvåpen. KISP ber regjeringen
  - arbeide for å endre NATOs strategiske konsept og å fjerne punkt 14 der det hevdes at atomvåpen spiller en essensiell rolle for fred
  - Vektlegge arbeidet for et forbud mot atomvåpen i den forestående tilsynskonferansen for ikkespredningsavtalen (NPT)
  - Følge opp Soria Moria 2 og bidra til en resolusjon om konvensjonsforhandlinger i FN under neste generalforsamling

Vedtaket oversettes til engelsk, og sendes til KEK/CEC.

KISP 03/10: Workshop til International Ecumenical Peace Convocation (IEPC), Jamaica, 2011

Samtale

Forslag til Tema

- Seminar bygget opp rundt konkrete steder og tilfeller der kirker og kirkelige nettverk spiller en rolle inn en fastlåst konflikt. F.eks. 1) Fredsplattformens arbeid på Filippinene; 2) Sri Lanka; 3) Trond Bakkevig's arbeid i Jerusalem
- Bygge opp workshop rundt det arbeidet som foregår i Norge rundt fredsskapende arbeid.
- Kjønnbasert vold and responsibility to protect og Women as peacemakers. Kirken kan spille rollen som et skjulested for kvinner som er utsatt for vold, men siden Kirken er ofte preget av patriarkalske strukturer kan den også fungere som vern for de som utøver volden
- Nuclear disarmament
- skatteparadis

Forslag til Metode

- Konfirmantopplegg som er laget. KFUK-KFUM. Rollespill
- Mer aktivistiske metoder som for eksempel slike som er benyttet av Changemaker. Forfølge utenriksministeren.

Vedtak

KISP takker for invitasjonen til å bidra med forslag til workshop til International Ecumenical Peace Convocation (IEPC) på Jamaica i 2011, og ber Internasjonal Rådgiver i MKR vurdere å utforme en workshop på et av de nevnte temaer eventuelt i samarbeid med NKR og KN.

KISP 04/10: Skatteparadis og kapitalflukt

Takk til Petter Håndlykken fra Attac% for innledning og innspill underveis

Sammendrag av samtalen i KISP

I juni 2008 nedsatte Regjeringen et offentlig utvalg for å få mer informasjon om skatteparadisene og hvilke skadevirkninger disse påfører utviklingsland. Kapitalfluktutvalget identifiserte skatteparadis som et stort problem i norsk utviklingspolitikk.

Tall fra 2006 viser at kapitalstrømmen går fra sør til nord. 641-979 mrd USD fra u-land. 106 mrd USD i samlet bistand fra OECD.

Typiske trekk ved registrerte selskap i skatteparadis: 1) Offshore registrering, som innebærer en registreringsavgift, men ingen revisjonsplikt, eller skatt. 2) Det lar seg enkelt gjøre å hemmeligholde reelle eierskapet gjennom for eksempel en lokal advokat, og 3) det er forbud mot å drive virksomhet i landet der selskapet er registrert.

Det ble gitt uttrykk for synspunktet at Kapitalfluktutvalget i stor grad er et neoliberalistisk prosjekt der det ikke åpenhet for andre versjoner av pengesystem. Man må være ekstremliberalist for å synes at dette kan være positivt.

Det ble stilt spørsmålstegn ved i hvilken grad kapitalflukt er ulovlig, i og med at det i stor grad skjer innenfor skatteparadisets lovverk.

Skatteparadis er ulovlige dersom man ikke har fulgt reglene når man har flyttet de dit. F.eks hvis det er resultat av skatteunndragelse i hjemlandet eller kriminell aktivitet som ligger til grunn. Nasjonale myndigheter hindret i sitt arbeid.

Finanstransaksjoner utgjør en enorm del av vår økonomi. For hver krone varer som ble produsert i 2007, ble det foretatt finanstransaksjoner for en verdi av 75 kr. Hedgefunds og investeringsbanker (skyggebanker) står for mesteparten av finanstransaksjoner.

KISP anser det som umoralsk at det foregår transaksjoner i så stort omfang. Det er systemet er umoralsk, ikke at aktørene tjener så mye. En mulig løsning vil være å innføre 0,05% avgift på all finanshandel.

Punkt til videre oppfølging av saken i KISP: Utfordre kirkelige aktører til å benytte etiske retningslinjer for valg av revisor

Vedtak

Skatteparadis og kapitalflukt undergraver fattige lands utviklingsmuligheter. Dagens finanssystem har en struktur som opprettholder urettferdighet. At vi er deltakende i å opprettholde disse strukturene står i skarp kontrast til det ansvar vi bærer som kristne. Som kirke er vi moralsk og etisk forpliktet til å bygge rettferdige relasjoner mellom mennesker og nasjoner også på et strukturelt plan.

KISP mener at arbeidet for å bekjempe skatteparadiser og kapitalflukt fra fattige land må intensiveres. Kreftene som i dag brukes på å unngå uheldige skadevirkninger fra bruk av skatteparadiser og skatteunndragelse reflekterer ikke problemets omfang.

KISP vil med dette sende følgende utfordringer relevante samfunnsaktører i Norge.

Vi utfordrer den norske regjeringen til å:

- Følge opp anbefalingene fra Kapitalfluktutvalget snarest mulig, og senest innen utgangen av nåværende stortingsperiode.
- Innføre krav om land-for-land-rapportering i statseide selskapers regnskaper.
- Trekke investeringer gjennom Statens Pensjonsfond i selskaper som har hovedkontor i skatteparadiser.
- Utvikle etiske retningslinjer i Statens Pensjonsfond som hindrer investeringer i slike selskaper.

Vi utfordrer Mellomkirkelig råd til å:

- Bidra til å styrke arbeidet i Kirkenes Verdensråd og Det Lutherske Verdensforbund for å bygge opp et koordinert internasjonalt økumenisk arbeid mot kapitalflukt fra utviklingsland.
- Vurdere å søke medlemskap i det internasjonale Tax Justice Network.
- Støtte opprettelse av, og vurdere tilslutning til, Tax Justice Network i Norge

Vi utfordrer Opplysningsvesenets fond til å:

- Trekke investeringer gjennom Opplysningsvesenets fond i selskaper som har hovedkontor i skatteparadiser.
- Utvikle etiske retningslinjer som hindrer investeringer i slike selskaper.

Vi støtter Kristen-Norges Innkjøpsfelleskap (KNIF) i arbeidet med å:

- Utvikle retningslinjer for valg av samarbeidspartnere som favoriserer bedrifter og selskaper uten virksomhet i skatteparadis.
- Kartlegge nåværende samarbeidspartneres bruk av skatteparadis, samt deres retningslinjer på området.
- Gå i dialog med nåværende samarbeidspartnere om problemstillingen.

Vi støtter Kirkens Nødhjelp i arbeidet med å:

- Løfte problemstillingen om skatt og skatteparadis høyere opp på agendaen og bli en mer aktiv påvirkningsaktør i kampen mot kapitalflukt fra fattige land.

KISP 05/10: Stand up for Justice. Høringsuttalelse til CPCE/GEKE

Takk til Stephanie Dietrich for innledning og innspill underveis

CPCE er det tidligere Leuenberg-fellesskapet. Et kirkefellesskap som innbærer teologisk anerkjennelse av den annen part. Men det holder ikke å være enige om teologi. Vi er også kropp. Vi må engasjere oss i for eksempel sosialetiske spørsmål også. Kan man være i kirkefellesskap med noen som bryter med en grunnleggende forståelse av menneskeverdet (nazismen, apartheidregimet)

Hva er kirkens sosialetiske forpliktelser, og hva innebærer dette for oss som protestantiske kirker. Hele EU systemet etterspør kirkenes synspunkt på ting. Katolikkene har ett synspunkt. Protestantene har riktignok som kjennetegn at vi ikke vil være enige om alt. Men når kirkenes syn blir etterspurt bør protestantiske kirker også ha standpunkt. Det reiser seg flere spørsmål i denne sammenheng. Kan vi si noe sammen om sosialetiske spørsmål? Hvordan begrunner vi et felles standpunkt? Og ikke minst; ønsker vi et felles standpunkt?

Stand Up for Justice ble utformet av en gruppe unge mennesker. De samlet sosialetiske *statements* fra mange ulike kirker, og trakk opp hovedlinjene for innholdet. I de *statements* som arbeidsgruppen mottok fant de at den konfesjonelle identiteten spilte ingen avgjørende rolle i forhold til sosialetiske spørsmål. Dette indikerer enten at forskjellene er ikke så store innen sosialetikk eller at de *statements* som finnes behandler spørsmålene for overordnet og overfladisk, og dermed blir for harmoniserende i forhold til virkeligheten. Samtidig ser vi også at dokumentet har fått frem at det ikke finnes enkle svar i protestantisk kontekst blant annet gjennom bruk av eksempelet om de etiske utfordringer knyttet til oljeboring langs norskekysten.

Sammendrag av samtalen i KISP

Det er viktig at sosialetiske spørsmål settes på agendaen, men dokumentet må ikke harmonisere for mye. Da får man ikke frem dynamikken i kirkenes tilstedeværelse her i Europa. Det er blant annet svært ulikt syn på statens rolle og status konfesiones.

Det ble påpekt at hovedvekten av *statements* kommer fra Tyskland og Ungarn. Hvilken betydning har dette for synet som kommer frem. Leser en lengsel etter Catholic Social Teaching i en protestantisk kontekst, et behov for å si noe om kirkens rolle i samfunnet.

Et sentralt spørsmål er den delen som går på forhold mellom kirke og stat. Kirkelige aktører som snakker om advocacy og vi skal stå på de svakes side, ikke de sterkes. Men hvordan ser vi på kirkens rolle i et samfunn der et sivilt samfunn jobber for det samme.

Sosialpolitikk er knyttet sammen med globalisering. Vi lever i en globalisert verden. Hva trenger kirken for å være profetisk og relevant i verden i dag? Trenger vi et sosialetisk grunnlag for vår samhandling og handling?

Luthersk verdensforbund har skrevet dokumentet "Diaconia in context". Dette dokumentet plasserer den Lutherske kirke inn i en sosialetisk kontekst

Det ble satt spørsmålstegn ved om vi egentlig ønsker en felles forståelse. Fordel at enhver kristen kan mene noe, med like stor autoritet som en biskop. Felles refleksjon er interessant og vesentlig, men grunnforutsetning er der. Men det kan snu, så vi kan få en reaksjonær kirke. Kirken har historisk sett vært en stor bremsekloss for velferdssamfunnet.

KISP kan uttale seg om det sosialetiske, men ber MKR se på det økumeniske perspektivet.

Vedtak

KISP takker for invitasjonen til å bidra med innspill til dokumentet "Stand up for Justice", og nedsetter en arbeidsgruppe bestående av Kjetil Fretheim, Eilert Rostrup og Åshild Solgaard som skal utarbeide momenter til et svar på bakgrunn dagens innspill.

KISP medlemmer må komme med innspill før 30. april

KISP 06/10: O-saker

Saksdokumenter

1. Referat fra KISP møte 23. og 24. september 2009
2. Protokoll fra KUIs prosjektkomité (Estrid Hessellund orienterte)
3. Protokoll fra MKR møte 24. og 25. februar 2010
4. Protokoll fra MRU møte 9. mars 2010
5. Henvendelse fra Korsvei vedrørende Oljefondets etiske investeringer
6. Klima etter København og mot Cancun og Skaperverk og bærekraft prosjektet (Linn Marie Holberg orienterte)
7. *Et sannhetens øyeblikk*; det palestinske "Kairosdokumentet" (Eilert Rostrup orienterte)
- 7B. Kairos Palestine position on the BDS (Boycott, Divestment, and Sanctions) call
8. Lisbon Treaty, Article 17(3) (Åshild Solgaard orienterte)

Vedtak

KISP tar sakene til orientering

Kommentarer til orienteringssakene

06/10-4

Ratifikasjon av tilleggsprotokollen til konvensjonen om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter. KISP støtter MRUs vedtak i saken

06/10-5

Korsveis anliggende er viktig, men vi bør ha en grundig forberedelse der man blant annet gjør rede for bredden av arbeid som foregår på dette feltet. Hvem krever hva og hvorfor. Det bør vurderes hvorvidt det er mulig å lage felles front med andre organisasjoner som jobber på dette feltet.

Det bør også avklares nærmere hvilket arbeid MKR og andre deler av Den norske kirke har gjort og hvilke krav som er fremmet med tanke på etiske investeringer og Oljefondet.

06/10-6

Takk til Linn Marie Holberg for orienteringen

Klimatoppmøtet i København samlet flere toppledere enn noen gang før, men endte ikke opp med en forpliktende avtale. Resultatet av møtet var en mellomting mellom avtale og erklæring, og forhandlingene ble forlenget ett år. Fokus er nå frem mot COP 16.

Momenter fra samtalen

Det ble stilt spørsmålsteget ved om store internasjonale konferanser er måten å gå fremover på når det gjelder å få fremgang i klimaspørsmål.

Et viktig poeng i påvirkningsarbeid er at vi må bli dyktige på å påpeke sammenhenger. Som det ble gjort med Haiti der det ble påpekt at det eksisterer en sammenheng mellom de økonomiske utfordringene ved gjenoppbygging og gjeldsspørsmål.

KISP 07/10: Eventuelt

Ved utsending

Det vil være hensiktsmessig at sekretær legger ved en prioritert liste over dokumentene som blir sendt ut for å garantere at ethvert medlem får lest gjennom kjernedokumentene

Saker fremover

Hva bør være kriterier for hvilke saker vi prioriterer fremover?

Det er viktig at vi prioriterer saker vi bør uttale oss om og saker vi kan noe om. I tillegg må vi være bevisst på hvilke saker der vi har et reelt påvirkningsrom.

Følgende saker er aktuelle som videre prosessaker. De sakene som har * ved seg er saker som bør prioriteres

*Kristne i Midtøsten - Kairosdokumentet – Hva mener KISP om boikott spørsmålet.

- Skille mellom boikott som nasjonalt spørsmål og som personlig spørsmål.
- Dette handler om moral. På samme måte som vi velger å ikke kjøpe porno, bør vi velge å ikke kjøpe appelsiner fra Israel.
- Dette må gis grundig behandling dersom vi skal uttale oss i saken.

*Korsveihenvendelsen

*Klima

Atomkraft (ikke hovedsak, men mottar gjerne henvendelse)

Velferdsstat, kirke og sosial rettferdighet

*Migrasjon

Dato for neste KISP-møte: 12. og 13. oktober

DEN NORSKE KIRKE

Den norske kirkes nord/sør-informasjon(KUI)

MKR 19/10.3

KISP, KUIs prosjektkomité MKR, KISP

Dato: 05.03.2010

Vår ref: 05/419-47 F11E

Deres ref:

Protokoll fra møte i KUIs prosjektkomité 1.3.2010 kl. 11.00-15.45

Sted: Kirkens hus, Rådhusgt.1-3, Oslo – møtelokale Borg

Til stede:

Kari Jordheim (leder), Toril Rusås, Jan Bjarne Sødal, Kristine Hofseth Hovland, Anette Tjomsland, Sigmund Gulliksrud, Inger Torunn Sjøtrø, Estrid Hessellund (sekr.)

Forfall:

Tor Kjetil Edland, Britt Arnhild Lindland, Ketil Michelsen.
Camilla Sandbakken (se sak 3/2010)

Kirkerådets direktør Jens-Petter Johnsen var til stede under lunsjen 12.30-13.15. Berit Hagen Agøy startet som ny generalsekretær i Mellomkirkelig råd denne mandagen, 1.3. Hun vil bli invitert til neste KUI-møte

Åpning v/ Jan Bjarne Sødal

Sak 1/2010: Godkjenning av saksliste og protokoll fra siste møte 23. november 2009

Vedtak: Protokoll fra møte 23.11.2009 og dagens saksliste ble godkjent.

Sak 2/2010: Orienteringssaker/kalender

- a) 15.-17.1. Samling for distriktskontakter i Kirkens Nødhjelp. En flott faglig og nyttig nettverksbyggende samling – og så for KUI. Sindre og Estrid hadde medansvar for et seminar og gudstjenesten.
- b) 27.1. Samling for prester i Hamar og Ringsaker prostier. Sindre og Estrid var invitert til fagdag med dypde-presentasjon av Grønn kirkebok, Grønne menigheter, Skaperverk og bærekraft - i relasjon til pågående gudstjenestereform.
- c) 7.2. Syng håp-gudstjeneste Ås: lokalt kirkekor hadde forberedt seg godt "på egen hånd" – etter tilsendt opplegg fra Sindre og Estrid (som begge medvirket).
- d) 24.-25.2. MKR-møte: Estrid refererte kort fra møtet. "Syng håp"-monitoreringsrapporten var vedlagt som orienteringssak og fikk positive tilbakemeldinger. Se også sak 3/2010 og sak 4/2010.
- e) 5.3. Kvinnes internasjonale bønnedag: Estrid og Beate Fagerli (MKR) medvirker på gudstjenesten i Gatekapellet, Oslo Domkirke
- f) 17.3. KISP-møte. Ny leder er Kjetil Fretheim (oppnevnt på MKR-møtet 24.2.)

- g) 19.3. Tingnes menighet, Valdres (Skaperverk, miljø og Syng håp). Sindre og Estrid har ansvar for en tema-kirkekveld
- h) 20.3. Valdres folkehøgskule: Sindre og Estrid har ansvar for et lørdagsseminar om nord/sør-spørsmål
- i) 13.-16.5. Danske Kirkedage, Viborg, DK. Estrid og Sindre deltar som representanter for Dnk
- j) 9.-13.6. ECEN-møte (European Christian Environmental Network), Praha. Estrid deltar pva Dnk fra ressursgruppen "Skaperverk og bærekraft", Kristine fra NKR.
- k) 20.-27.7. LVFs generalforsamling, Stuttgart. Sindre og Estrid deltar som medlemmer i Assembly Choir – og samler inn liturgiske byggeklosser til videre bearbeiding og bruk.
- l) 3.-6.5. COCOP, Betlehem: Estrid er bedt om å delta på dette partnermøtet med ELCJHL (Den evangelisk lutherske kirke i Jordan og Det hellige land).

Sak 3/2010: Oppnevning til KUIs prosjektkomité

Camilla Sandbakken har måttet trekke seg fra KUIs prosjektkomité pga nytt arbeid.

På MKRs møte 24.2. ble følgende vedtak fattet:

Mellomkirkelig råd støtter forslaget om at 1.varamedlem (Jan Bjarne Sødal) rykker opp som vanlig medlem i KUI, mens 2.vara (Toril Rusås) rykker opp som 1.vara, og at ingen ny 2.vara oppnevnes.

Sak 4/2010: KUI / Norad

- a) *Virksomhetsplan og budsjett 2010.* Ble godkjent på MRK-møte 24.-25.2. Tildelingsbrev fra Norad er mottatt, og KUI har for 2010 fått samme beløp som i fjor - NOK 1.045.000. – Norad har ønsket et møte med KUI/Dnk for å samtale om tanker for fremtiden. Møtet er avtalt til 8.4.2010. Kari Jordheim, Berit Hagen Agøy, evt. Jens-Petter Johnsen deltar, i tillegg til prosjektleder.
- b) *Svar fra Norad ang. Syng håp-monitoreringsprosjektet* var vedlagt sakspapirene. Komiteen gledet seg over Norads grundige kommentarer, men erkjenner at det for dem som kjenner Dnk innenfra også finnes flere tolkningsmuligheter av resultatet.
- c) *Regnskap 2009.* Utkast fra adm.avdelingen ble lagt frem på møtet. Regnskapet viser en ubalanse i forholdet mellom lønn/admin.utgifter og prosjekttiltak, i relasjon til Norads fordeling/tildeling. Prosjektleder bes i samråd med ny generalsekretær få nærmere detaljeopplysninger og begrunnelser, samt drøfte fremtidige kostnader med admin.avdelingens direktør. Evt. nytt regnskapsoppsett sendes ut til komiteens medlemmer med protokollen.

Sak 5/2010: Ny informasjonsstrategi - HOVEDSAK

Ny informasjonsstrategi 2011-2014 og søknad om ny rammeavtale ut fra Norads retningslinjer for informasjonsstøtte "Folkeopplysning for en ny tid". Frist for søknad: 31.5.2010. Endelige retningslinjer fra Norad foreligger ikke ennå.

Vedlagt sakspapirene:

- Norads foreløpige retningslinjer "Folkeopplysning for en ny tid"
- Uferdig utkast til ny informasjonsstrategi for KUI.

På oppfordring refererte *Kristine* fra siste Global info-møte: "Hva er nord/sør-informasjon og hva er ikke nord/sør-informasjon – sett fra Norads synsvinkel". Det er forskjell på informasjon om Sør og nord/sør-informasjon. Nord/sør-informasjon sier noe om årsaker – og hvordan vi i Norge er del av det – men også noe om løsninger, og nøkkelen er da å involvere folk i løsningen.

Komiteen drøftet videre disposisjon, identitet, verdier, mål – inkl. satsingsområder og aktiviteter. Det var en del samtale og diskusjon rundt skillet mellom KUIs temaområder og arbeidsmetoder.

Vedtak:

Kari, Inger-Torunn og Estrid arbeider videre med utkastet etter de kommentarer som framkom i møtet. Nytt utkast sendes til komité-medlemmene for kommentarer. Saken tas opp til siste behandling på møtet 10.5.2010 sammen med utkast til søknad. Sendes heretter til vedtak i MKR på møte 19.-20.mai 2010 og til Norad 31.5.

Sak 6/2010: Årets prosjekter og fremdrift (iflg. virksomhetsplan 2010)

2.1. Globalt gudstjenesteliv:

- Nord/sør-søndagen (sø 24.10.). TV-aksjonen 2010 er tildelt Flyktninghjelpen. De har allerede henvendt seg vedr. samarbeid. Møte avtalt til 2.3.
- Syng håp 2. Samarbeidsavtalen mellom IKO, KUI og KN er undertegnet. Redaksjonsarbeidet er i gang. Referat av første møte i redaksjonsgruppen var vedlagt innkallingen. (Redaksjonen: Einar Tjelle, KN, Astrid Paulsen, IKO, Estrid Hessellund, KUI, Sindre Eide og Hans Olav Baden). – Prosjektkomiteen kom med diverse råd og anbefalinger til det videre arbeid, bl.a. ønske om metode-tips og fortellinger tilknyttet sangene.
- Syng håp – formidlingsseminar onsdag 3.11. kl 16 – torsdag 4.11. kl 17, i Holmlia kirke, Oslo. Invitasjonsbrev sendes ut uke 9 eller 10.

Her innbys 20-25 personer til å delta for å utruste hverandre til Syng håp-formidling i norsk menighets- og organisasjonsliv:

- dele praktiske erfaringer med hverandre
- dele tenkning om hvordan Syng håp kan bidra til økt kunnskap, endrede holdninger og nye handlingsmønstre i menighetene – i forhold til globale utfordringer
- dele tenkning om hvordan Syng håp-engasjementet kan bidra til en økt tverrkulturell kontakt i menigheten
- synge/spille sammen og lære nytt

Seminarret arrangeres i regi av KUI.

- Menneskerettighetsdagen (2.s. i adv) og Verdens aidsdag 1.12.2010: arbeidet med ressursmaterieill vil ta utgangspunkt LVF-materialet "Give us today our Human Rights" og mulige elementer fra sommerens generalforsamling. Kristine blir med i arbeidsgruppen omkring dette. Oppstart i august.
- LWFs generalforsamling, Stuttgart 20.-27.7.: se sak 2 f/2010

2.2. Vennskapsarbeid, dialog og kultur møter

- DU VERDEN! Veiledningshefte for vennskapsmenigheter ble sendt til alle menigheter/nye menighetsråd i begynnelsen av november 2009. Opplaget på 2000 er brukt. Et nytt opptrykk (1000) foreligger.
- Oversettelse til engelsk er ferdigstilt v/Ivan Chetwynd og trykket. Hefet distribueres via KUI og SMM + misjonskonsulentene i bispedømmene. Ligger på www.kui.no

2.3. Miljø, forbruk og rettferd.

- Skaperverk og bærekraft
- Referat fra styringsgruppens møte 12.1. og brev til ressursgrupper februar 2010 var vedlagt innkallingen. Sigurd refererte fra nett-møtet med

ressursgruppene 18.2. Referat kommer. Viktig å fastholde den årlige (fysiske) samling for ressursgruppene.

Arbeidsgruppen for S&B fikk inn et oppslag om "Klimakuren" i Vårt Land 26.2.

- Regionale tiltak: Sør-Hålogaland fortsetter med sykkel-kampanje
- Ny Grønn menighet-plakat – i samarbeid med NKR: plakaten var vedlagt innkallingen. Kristine og Estrid sørger for omtale og distribusjon. (Avtalt omtale i Kirkeatuelle, mai-nummer.)
- Hustavlen – info om kjøp/salg på www.kui.no
- Fairtrade/Max Havelaar Norge: Guro Hellgren (diakonirådgiver i Dnk) ønsker ikke gjenvalgt til styret. Estrid leder valgkomiteen, som møtes før påske (22.3.).
- Skaperverkets dag: idé-brev tenkes sendt ut i løpet av mai. Ideer og regionale tiltak mottas med takk.

2.4. Kunnskap og kirkelig refleksjon om Nord/Sør-spørsmål:

Hiv&aids:

- Nordisk kirkelig hiv&aidssamarbeid: Jan Bjarne, Britt-Arnild og Estrid deltar på nordisk møte i København 10.-11.3. Koordineres av Sveriges Kristne Råd.
- Norden-Foccisa core group: Møte i Malawi 11.-15.april 2010. Arbeidet fortsetter i henhold til 3-årig rammeavtale med Norad. Jan Bjarne Sødal er faglig koordinator sammen med Pearson Banda, Zambia. Estrid og Ørnulf Steen sitter p.t. i core group fra Norge.
- UKM 2010: Hiv og aids. Utvalg for ungdomsspørsmål (Ufung) har på møte 11.2. vedtatt at det blir en sak. Jan Bjarne, Kristine og Estrid følger opp.
-
- Kairos Palestina (se sak 8/2010)
- Diaconia in Context (se sak 9/2010)
- Fagdag for utdanningsinstitusjoner (se sak 10/2010)

2.5. Prosjektstøtte: se sak 7 /2010

2.6: Nettsidene:

KUI har fortsatt avtale med Catrine Bakkan Sættem til timebetalte tjenester for KUI Det er nødvendig å gjøre noe med liturgidatabasen. Må legges om til et enklere system.

2.7. Kompetanseheving og nettverk :

Estrid har hatt studiepermisjon januar 2010. Tema: Internasjonal diakoni (Diakonhjemmet Høyskole). Skriftlig oppgave: "Transformational Theology og Internasjonal diakoni" (10 studiepoeng). Interesserte kan få oppgaven tilsendt v/henv. til Estrid.

Sak 7/2010: Søknader om prosjektstøtte

a) Søknad fra Bømlo Folkehøgskule om støtte til Fredsfestivalen 2010

Vedtak:

Det bevilges kr. 10.000,- under henvisning til KUIs retningslinjer for tildeling av informasjonsstøtte og virksomhetsplan 2010 (2.4. Kunnskap og kirkelig refleksjon om Nord/sør-spørsmål). Det anbefales at Bømlo fhs. tar kontakt med den lokale kirke og inkluderer evt. konfirmanter som målgruppe i arrangementet.

b) Søknad fra Acta – barn og unge i Normisjon – om støtte til prosjekt "Transitt –

Let HOPE rise"

Vi har bedt om mer informasjon om innhold og utdyping av målsetting uten at det har kommet.

Vedtak:

Søknaden avslås som den foreligger nå.

c) Søknad fra Nord-Hålogaland bispedømme/SMM om støtte til ungdomstur til Ecuador

Vi har bedt om mer presisjon av opplegget som nord/sør-informasjon i Norge og utdyping av målsetting - uten at det har kommet.

Vedtak:

Søknaden avslås som den foreligger nå.

Sak 8/2010: "Et sannhetens Øyeblikk" - Kairos Palestina

Det engelske dokumentet var sendt ut pr. e-mail til komiteens medlemmer.

11. desember 2009 ble dette tverrkirkelige dokumentet lansert i Betlehem. På initiativ av Stiftelsen Karibu ble KUI med i en redaksjonsgruppe som sørger for en norsk oversettelse av dokumentet. Karibu har betalt oversettelsen, men ønsker at flere organisasjoner bidrar til trykkeutgiftene.

Lanseringen av det norske dokumentet er planlagt til 25. mars i Oslo.

Vedtak:

KUI bidrar med kr. 5.000 til trykking av det norske heftet "Et sannhetens øyeblikk" og legger dokumentet på KUIs nettside www.kui.no

KUI ønsker å bidra til at dokumentet blir gjort kjent i norske menigheter og på kirkelige utdanningsinstitusjoner.

Sak 9/2010: Diakonia in Context

Se sak 36/2009 (referat fra møte 23.11.2009).

Endelig engelsk versjon ble oversendt komiteens medlemmer pr. e-mail.

Kari orienterte om arbeidet i LVF med trykking av heftet på engelsk, spansk, fransk og andre "utenlandske" språk. Diakonhjemmet høyskole har påtatt seg å utarbeide en "study guide" (studieopplegg for 6 møter) på engelsk.

KUI har redaksjonsansvaret for heftet på norsk. Den norske oversettelsen (v/Knut Grønvik) er fullført. Det arbeides med innhenting av trykkeriavtaler og finansiering av trykkingen (2000 ex).

Sak 10/2010: Fagdag for kirkelige utdanningsinstitusjoner

Fagdag for kirkelige utdanningsinstitusjoner ble fastlagt til onsdag 27. oktober 2010.

Det ble vedtatt å fokusere på de to temaene: 1) Kairos Palestina og 2) Diakoni i kontekst.

Eilert Rostrup og Marit Skjeggstad inviteres til tema 1 og Kjell Nordstokke til tema 2.

I tillegg kan "Diakoni – en kritisk lesebok" presenteres (Kari Jordheim).

Kari og Estrid setter sammen programmet og er ansvarlige for fagdagen.

Invitasjon med dato og foreløpig program sendes ut innen påske.

Sak 11/2010: Neste møte og eventuelt

Mandag 10. mai 2010 – kl 11.00-15.30. Herunder: 1) Ny strategiplan + Søknad om ny rammeavtale. 2) Årsrapport og regnskap 2009. Alt skal til MKRs møte 19.-20.5. og til Norad innen 31.5.2010.

Fredag 24.september – kl 11.00-15.30. Herunder: Virksomhetsplan 2011 til Norad innen 1.10.

Mandag 22.november – kl 13.00-18.00 + middag

Fagdag for kirkelige utdanningsinstitusjoner: 27. oktober

Syng håp-formidlingsseminar: 3.- 4.november

Med vennlig hilsen

Kari Jordheim /sign/
Leder av KUIs prosjektkomité

Estrid Hessellund
prosjektleder KUI

DEN NORSKE KIRKE

Den norske kirkes nord/sør-informasjon(KUI)

MKR 19/10.3

KISP, KUIs prosjektkomité MKR

Dato: 18.05.2010

Vår ref: 05/419-50 EHE

Deres ref:

Protokoll fra møte i KUIs prosjektkomité mandag 10.mai 2010 kl. 11.00-15.30

Sted: Kirkens hus, Rådhusgt.1-3, Oslo – møtelokale Borg

Til stede:

Kari Jordheim (leder), Jan Bjarne Sødal, Tor Kjetil Edland, Britt Arnhild Lindland, Ellen Hestnes Ribeiro, Sigmund Gulliksrud, Inger Torunn Sjøtrø, Estrid Hessellund (sekr.)

Forfall:

Toril Rusås, Kristine Hofseth Hovland, Ketil Michelsen.

Åpning v/ Britt-Arnhild Lindland ("Da Gud ga snøen farge").

Sak 12/2010 Godkjenning av saksliste og protokoll fra siste møte 1.3. 2010

Vedtak: Protokoll fra møte 1.3.2010 og dagens saksliste ble godkjent.

Sak 13/2010: Orienteringssaker/kalender

- a) 5.3. *Kvinnenes internasjonale bønnedag* (gudstjeneste, Gatekapellet, Oslo Dom). Opplegg utarbeidet av kvinner fra Kamerun. Beate Fagerli og Estrid medvirket.
- b) 19.3. *Tingnes menighet*, Valdres. Sindre og Estrid hadde ansvar for kirkekveld med tema "Med alt på jord er vi forbundet" (Skaperverk, miljø og Syng håp)
- c) 20.3. *Valdres folkehøgskule*: Sindre og Estrid hadde ansvar for 3-timers lørdagsseminar om nord/sør-spørsmål
- d) 23.-24.3. Besøk av *KV-team* til Dnk, NKR og KN: Gjensidige og nyttige samtaler med fagpersoner på hiv&aids/gender og climate/economic justice.
- e) 25.3. Lansering av *Kairos Palestina-dokument* på norsk (Kirkens hus). Kristine og Estrid har vært med i arbeidsgruppen. Dokumentet fikk stor oppmerksomhet i media (trykket i sin helhet i Morgenbladet; diverse kommentarer i andre aviser). Følges opp i ulike fora, bla. Mellomkirkelig råd og på KUIs fagdag for kirkelige utdanningsinstitusjoner okt. 2010.
- f) 11.-15.4. *Norden-FOCCISA core group* møte i Malawi: utsatt pga sykdom. Estrid dro likevel - med alternativt opplegg. Ble i tillegg aske-flyktning 18.-24.4. i Sør Afrika. Rapport sendes ut med denne protokollen.
- g) 3.-7.5. *COCOP-møte Betlehem*. Estrid deltok pva Mellomkirkelig råd på det årlige partnernemøte med ELCJHL (Den evangelisk lutherske kirke i Jordan og

Det hellige land). Også her var Kairos Palestina et naturlig fokus. Rapport kommer.

- h) 13.-16.5. *Danske Kirkedage*, Viborg, DK. Estrid og Sindre deltar som representanter for Dnk og med stand for "Skaperverk og bærekraft"-prosjektet.
- i) 9.-13.6. *ECEN* (European Christian Environmental Network) møte Praha. Estrid deltar pva Dnk fra ressursgruppen "Skaperverk og bærekraft", Kristine fra NKR.
- j) 20.-27.7. *LVFs generalforsamling*, Stuttgart. Sindre og Estrid deltar som medlemmer i Assembly Choir – og samler inn liturgiske byggeklosser til videre bearbeiding og bruk.

Sak 14/2010: KUI / Norad

Møte med Norad 8.4.2010. Fra Norad deltok Terje Vigtel (avd.dir, sivilt samfunn), Lilian Nordal og Marte Lia Torskenæs (saksbehandlere). Fra "oss"; Kari Jordheim, Berit Hagen Agøy, Jahn Oluf Skonnord og Estrid.

Et positivt møte der Norad uttrykte anerkjennelse til KUIs arbeid og forventet ny søknad om rammeavtale. KUI ble også utfordret til å synliggjøre det store internasjonale kirkenettverk, og å bidra i offentlige medier omkring tema "Religion og utviklingsarbeid".

Sak 15/2010: Årsrapport 2009 + regnskap

Utkast pr. 27.4. var vedlagt innkallingen.

Vedtak:

KUIs Årsrapport med regnskap 2009 vedtas med de kommentarer som framkom i møtet. Sendes til godkjenning på møte i MKR 19.-20.5. og til Norad innen 31.5.

Sak 16/2010: Revisjon av KUIs vedtekter

Vedtektene fra 2005 var vedlagt innkallingen.

Komiteen gjennomgikk vedtektene og kom med forslag til endringer.

Vedtak:

Endringene føres inn i vedtektene og sendes ut til prosjektkomiteens medlemmer til orientering. Endringsforslaget oversendes Mellomkirkelig råd (møte 19.-20.5.2010) for endelig behandling og vedtak.

Sak 17/2010: Ny kommunikasjonsstrategi - HOVEDSAK

Ny kommunikasjonsstrategi 2011-2014 og søknad om ny rammeavtale ut fra Norads retningslinjer for informasjonsstøtte "Folkeopplysning for en ny tid".

Endelige retningslinjer fra Norad mottatt i slutten av mars og søknadsskjema 8.4.

Kari, Inger-Torunn og Estrids utkast til kommunikasjonsstrategi (del 1 og 2) + søknad var vedlagt innkallingen. Malen for del 2 har vi velvilligst fått "låne" av Kristine/Global Info.

Følgende hadde spesielt forberedt kommentarer til:

Kommunikasjonsstrategi, del 1: Jan Bjarne + Kari

Kommunikasjonsstrategi, del 2: Tor Kjetil + Inger-Torunn

Søknad: Sigmund, Britt-Arnhild + Estrid

Vedtak:

Ny kommunikasjonsstrategi for KUI 2011-2014 og søknad om ny rammeavtale vedtas med de kommentarer som framkom i møtet. Rettes opp 11.5. og sendes til MKR

på møte 19.-20.mai 2010. Kommentarer fra MKR vil bli innarbeidet i strategien før det sendes til Norad innen 31.5.

Sak 18/2010: Årets prosjekter og fremdrift (iflg. virksomhetsplan 2010)

2.1. Globalt gudstjenesteliv:

- Nord/sør-søndagen (sø 24.10.). Samarbeid med Flyktninghjelpen om gudstjenesteopplegg til TV-aksjonen 2010 er på gang. Redigeres i juni og sendes til nynorsk omsetting. Ut til menighetene (på nett) i august.
- Syng håp 2. Redaksjonsarbeidet er i gang. Estrid informerte om fremdrift.
- Syng håp – formidlingsseminar nov 2010. Invitasjonsbrev er sendt ut. Pga sammenfald med andre nasjonale fagseminarer endres Syng håp-seminaret til uken etter: 10.-11.11.
- Menneskerettighetssøndagen (2.s. i adv) og Verdens aidsdag 2010: se tidl.referat.
- LWFs generalforsamling, Stuttgart 20.-27.7.: se referat fra siste møte.

2.2. Vennskapsarbeid, dialog og kulturmøter

- Intet nytt

2.3. Miljø, forbruk og rettferd.

- Skaperverk og bærekraft. Referat fra styringsgruppens møte 18.3.2010 var vedlagt innkallingen. Powerpoint-presentasjon av status og framdrift 2010 sendes ut med protokollen.
- Skaperverkets dag: idé-katalog sendes ut i løpet av mai. Inger-Torunn og Sigmund sender bidrag fra regionale tiltak.
- Ny Grønn menighet-plakat. Estrid har skrevet omtale i Kirkeatuel, mai-nummer.
- Fairtrade/Max Havelaar Norge: Stifter og partnermøte 28.4. Estrid avsluttet sin periode i valgkomiteen, men fortsetter som Fairtrade-ambassadør.

2.4. Kunnskap og kirkelig refleksjon om Nord/Sør-spørsmål:

Hiv&aids:

- Nordisk kirkelig hiv&aidssamarbeid: Jan Bjarne og Estrid deltok på nordisk møte i København 10.-11.3. Koordineres av Sveriges Kristne Råd.
- Norden-Foccisa core group: Møte i Malawi 11.-15.april 2010 ble utsatt pga sykdom. Jan Bjarne deltar på kommende møte 31.5.-3.6.
- UKM 2010: En kropp – hiv&aids - lidelse. Jan Bjarne har utarbeidet sakspapir og deltar som saksbehandler på UKM 21.-25.6. på Tonheim folkehøyskole (Hamar).
- Irene Tvedt Wangen (tidl. vikar i MKR for KISP-konsulent) disputerer på MF 19.-20.5. med doktoravhandling ”Sex, Sin and Stigma. The Challenge of HIV and AIDS-Related Stigmatisation to the Understanding of Sin, the Human Being and Christian Sexual Ethics”. Jan Bjarne og Estrid følger opp.
- Kairos Palestina: Lansering 25.3. (Se sak 13 e). Heftet ble utdelt på møtet.
- Diakoni i kontekst (se sak 20/2010)
- Fagdag for utdanningsinstitusjoner (se sak 21/2010)

2.5. Prosjektstøtte: se sak 19 /2010

2.6: Nettsidene:

KUI har fortsatt avtale med Catrine Bakkan Sættem til timebetalte tjenester for KUI. Arbeid med liturgidatabasen må prioriteres i neste rammeavtaleperiode. Må teknisk legges om til et enklere system.

2.7. Kompetanseheving og nettverk :

Estrid refererte fra møter i Malawi, Zambia og Sør-Afrika.

Sak 19/2010: Søknader om prosjektstøtte

a) Søknad fra Norges KFUK-KFUM-speidere om støtte til Grønn Action – Lista 2010

Vedtak:

Det bevilges kr. 10.000,- under henvisning til KUIs retningslinjer for tildeling av informasjonsstøtte og virksomhetsplan 2010 (2.3. Miljø, forbruk og rettferd). Det understrekes at tildelingen går til informasjonsarbeid, ikke til innsamlingsprosjekt. Organisasjonen bes sende utarbeidet informasjonsmaterieil til KUI sammen med rapporten.

b) Søknad fra Changemaker om støtte til prosjekt "Sommer SNU 2010"

Vedtak:

Det bevilges kr. 10.000 under henvisning til KUIs retningslinjer for tildeling av informasjonsstøtte og virksomhetsplan 2010 (2.4. Kunnskap og kirkelig refleksjon om nord/sør-spørsmål)

c) Søknad fra Sabeels venner i Norge om støtte til Sabeel-seminar i Trondheim og Bergen, okt 2010

Vedtak:

Det bevilges kr. 10.000 under henvisning til KUIs retningslinjer for tildeling av informasjonsstøtte og virksomhetsplan 2010 (2.4. Kunnskap og kirkelig refleksjon om nord/sør-spørsmål).

Sak 20/2010: Diakonia in Context / Diakoni i kontekst

Det norske heftet kom fra trykkeriet 10.5. og ble utdelt på møtet. Estrid informerte om prosess og økonomi, og la frem forslag til fordeling av gratisseksemplarer (medutgivere) samt salg.

Komiteen uttrykte stor begeistring for heftet.

Sak 21/2010: Fagdag

Fagdag for kirkelige utdanningsinstitusjoner avholdes 27.oktober 2010.

Invitasjon med dato og foreløpig program ble sendt ut før påske. (Vedlegg fulgte innkallingen). Endelig program med påmelding sendes ut etter sommerferien.

Sak 22/2010: Neste møte og eventuelt

OBS: nye datoer:

Mandag 20. september – kl 10.00-14.30 (Møtelokale Borg). Herunder: Virksomhetsplan 2011 til Norad innen 1.10. + valg av leder for prosjektkomiteen for 2010-2011. Besøk av Berit Hagen Agøy, gen.sekr. MKR.

Tirsdag 30. november – kl 12.30-17.30 (møtelokale Nidaros) + middag

Ellers:

Fagdag for kirkelige utdanningsinstitusjoner: 27. oktober
Syng håp-formidlingsseminar: endret til 10.-11.november.

Med vennlig hilsen

Kari Jordheim /sign/
Leder av KUIs prosjektkomité

Estrid Hessellund
prosjektleder KUI

Referat fra SMM-MØTE 23.03.2010

kl.08.30-14.00 på KAs møterom, Kirkens hus i 7. etg.

Til stede: Bjørn Lyngroth, Arnt Jerpstad, Grethe Matre, Rolf Kjøde, Mari-Anne Nybraaten, Rolf Gunnar Heitmann, Jorunn Andestad Langmoen, Tore Laugerud, Magne Mjærum, Berit Hagen Agøy, Jens Petter Johnsen, Knut Hallen.

Forfall: Heidi Westborg Steel, Kåre Eriksen, Kjetil Aano

Orienteringssaker

- Trosopplæringsheftet fra SMM "Hva kan vi hjelpe dere med?" har fått et sentralt forord og anbefaling av bl.a. Kirkerådets dir. og er sendt ut til bruk og distribusjon i BD-ene.
- NMØ (Norsk Misjon i Øst) har vært i kontakt med SMM i forhold til spørsmål om medlemskap
- KFUK/M-Buskerud har henvendt seg til SMM Tunsberg om muligheten for regionalt medlemskap
- Grethe Raddum er ansatt som vikar for MK i Oslo
- Misjon blir hovedsak på UKM i juni - jfr. utfordringer fra UKM 2005 til SMM
- Det vil bli en markering av Edinburgh 1910-jubileet på KM 2010 med bl.a. en økumenisk misjonsgudstjeneste hvor SMM-org. inviteres til å delta
- Oppfølging av Edinburgh-jubileet med fokus på "Sør-evalueringen av norsk misjon og kirke" blir sak på KM 2011
- Daglig leder (DL) tok initiativ til en SMM-tur til Mekongområdet (Thailand/Laos/Kambodsja) i samarbeid med Ravinala reiser. I tillegg til NMS var MA og Normisjon positive, men de to sistnevnte fant ut at det ikke var nok grunnlag for en slik tur. I skrivende stund ser det ut til at turen må utsettes.

Sak 02/10 Gjennomgang av SMM-strukturen**(Bakgrunnsmateriale: Rolf G.s notat vedlagt)****Sammendrag fra drøftingen:**

- Vi trenger en spissing av målsettingen med større fokus på det internasjonale arbeidet samtidig som den helhetlige/holistiske misjonsforståelsen beholdes.
- Flertallet synes å ville beholde stillingssamarbeidet, men med større fleksibilitet.
- Vi trenger en sterkere sammenheng mellom det nasjonale og det regionale arbeidet.
- Vi trenger tydeligere mandat til det regionale arbeidet som også betyr en mer presis og avgrenset oppdragsbeskrivelse for regionale konsulenter

Vedtak:

1. SMM ønsker en forenklet og mer presis visjonsformulering, og ber om at forslag fremmes til neste møte
2. SMM ber om at det utarbeides målindikatorer for arbeidet med sikte på evaluering og kvalitetssikring av SMMs arbeid i forhold til formål og strategiplan

3. SMM ber daglig leder innhente statistisk materiale fra samarbeidspartnerne over totale inntekter til organisasjonene fra Den norske kirkes menigheter, samt oversikt over samarbeidsavtaler/misjonsavtaler.
4. SMM ønsker større fleksibilitet i forhold til regionalt samarbeid, både når det gjelder deltakelse og ressursbruk. SMM ber i den sammenheng om at det utarbeides tydelige modeller for samarbeid, inklusiv konsekvensanalyse og hvordan nye modeller kan implementeres.

Sak 03/10 Møte med 2 delegater fra Kirkenes Verdensråd(KV):

Hielcke Wolters (director IMD, func. ass. gen.secr. for programmes+act moderator):

Rima Barsoum (Syrisk ortodox, programmes executive for inter religious dialogue and cooperation):

Delegatene fikk en kort innføring i SMMs mål, struktur og arbeid og en presentasjon av de ulike partene i samarbeidet. Under følger momenter fra deres presentasjoner.

Hielcke Wolters :

- Bakgrunn: Reformert fra Nederland
- Jobbet i India
- Misjon har helt siden 1910 vært en integrert del av KV
- Enhet er ingen verdi i seg selv, men henger sammen og har misjon som mål jfr. Joh. 17.23
- KV driver ikke misjon selv
- Edinburgh 2010 - gjenspeiler ulike syn på misjon og utfordrer oss på å få en mer økumenisk forståelse av misjon
- KV har et holistisk syn på misjon
- Kirkene vokser der den relaterer til hele menneskelivet (sammenhengen mellom evangelisering og diakoni)
- KV ønsker å utvikle holistisk misjonskonseptet og støtte kirke og org. som driver misjon.
- Husk at Gud alltid er før oss på de ulike misjonsfeltene
- Er det egentlig org.s ansvar å drive misjon?
- Fornyende at kirken er misjonerende
- Martyriet er en del av den kristne identitet, hva betyr det for oss (kanskje spesielt i Vesten)?
- Inviterer SMM til Genève ;)

Rima Barsoum:

- Den syrisk-ortodokse kirke var den første kirke som tok evangeliet til Asia
- Spesialfelt kristen-muslimsk dialog
- Eks. fra Irak: Noen kristne vil oppleve at det å rømme fra lidelse og forfølgelse vil være mot Guds vilje.
- Mission and religious dialogue:
- Hvordan drive religionsdialog uten å kompromittere "The uniqueness of Christ" og samtidig respektere andre religioner?
- Eksempel fra møtet mellom evangeliet og kultur: Hvordan kristne i muslimsk kontekst uttrykker og formidler sin tro.

Oppsummering:

Representantene fra KV gav uttrykk for at misjon var en naturlig og integrert del av KV. Misjon ble ikke sett på som en motsetning til men nettopp i sammenheng med økumenikk og religionsdialog. KV driver ikke misjon selv, men ønsker å utvikle konseptet "holistisk misjon" og støtte kirker og organisasjoner som driver misjon.

03/10 Edinburgh 2010 (SAK 24/09 utsatt fra sist møte)

- Kan vi gjøre mer ut av notatet til biskopene (sendt ut tidligere)? Offensiv i forhold til avtaler og misjonsengasjement i menighetene i anledning jubileet.
- Samtaleopplegg ut fra fem utfordringer fra det globale Sør, har SMM lyst til å være med i utarbeidelsen av dette?

Vedtak:

- DL purrer på et svar fra Bispemøtet
- Utfordre en av biskopene (for eksempel Halvor Nordhaug som nylig var i Bangladesh med KN,) til å være en pådriver.
- Følges opp i PA

Sak 04/10 Fellessamlingen 9.-10. juni i Bodø

Innspill til foreløpig program:

- MK bør involveres i strukturgjennomgangen og arbeidet med strategiplanen 2011-2013, for eksempel i forhold til hvordan det regionale samarbeidet fungerer, forbedringspotensialet, fleksibilitet, suksesskriterier etc.

Dette og andre innspill som ble gitt, er nå inkorporert i forslaget til program som er sendt alle SMM-kolleger (dvs. MK+SMM-rådet).

Info fra partene:

Tibetmisjon:

- Åpnet for navneendring

Areopagos:

- Ny direktør: Raag Rolfsen
- Tjener penger igjen: Overskudd på 20 mill. i 2009 mot underskudd på 80 mill året før
- Tau Fong Shan går over på lokale hender
- Kirkelig senter for religionsdialog (tidl. Emmaus), samarbeid Areopagos, Oslo BD og MKR

Israelmisjonen

- Bridgebuilders del 2
- Nytt prosjekt: Nettarbeid 24/7 i Russland

Misjonsalliansen

- I forbindelse med TRO (trosopplæringen): Ser behovet for å kurse menighetene i diakoni og misjon

Normisjon

- Delegater fra Oase i India
- College i Dhaka suksess. KG samlet inn 1,2 mill.

NMS

- Delegater fra samarbeidskirker har stemmerett på rådsmøter
- Misjonsgudstjeneste i Domkirken 1. pinsedag

Påminnelse om datoer for SMM-møter 2010 (fastsatt 15.01. 2010 på utvidet AU)

- Fellessamlingen 9.-10. juni i Bodø (MK har en dag alene først tirsdag 8.6.)
- SMM-møte: Fredag 11. juni kl. 09.00-12.00, Kirkens hus, Oslo (etter fellessamlingen)
- SMM-møte: Fredag 10. september kl. 09-14.00 (etter Edinburgh-konferansen 7.-9. sept.)
- SMM-møte: Onsdag 8. des. kl. 09.00-14.00

Kha 16.04.2010

NÅDENS FELLESSKAP**Samarbeidsrådet mellom Den norske kirke og Metodistkirken i Norge****REFERAT**

Tid: 7. april 2010 kl 10.00-14.00
Sted: Kirkens hus, Rådhusgaten 1-3 Oslo

Medlemmer:

Metodistkirken:	Christian Alsted,	biskop, Norden og Baltikum Ev. vara: Vidar Bjerkseth, tilsynsmann, Østre distrikt
	Vigdis-Merete Rønning, Øyvind Helliesen, Gunnar Bradley,	tilsatt ved Metodistkirkens hovedkontor tilsynsmann, Nord-Vestre distrikt administrativ leder, Metodistkirken i Norge
Den norske kirke:	Helga H. Byfuglien, Hans Erik Ruud, Rut Solveig Nydal Netland Guro Kristin Hellgren	biskop, Borg prost, Kongsberg lærer, Stryn diakonirådgiver, Kirkerådet
Sekretær:	Sven Oppegaard,	ass. gen. sek. Mellomkirkelig råd

SAKER

Sak 1	Åpning	Vedlegg	Ansvar
	Åpning ved Helga Byfuglien. Omtale og forbønn vedr. avdekkelsen av overgrep i Den katolske kirke.		HHB
Vedtak			

Sak 2	Aktuelle saker	Vedlegg	Ansvar
	<p>Informasjon om aktuelle saker fra de to kirkene.</p> <p>Christian Alsted:</p> <ol style="list-style-type: none"> Orientering om Metodistkirkens nye gudstjenestebok. Liturgiene bygget opp med en rekke valgmuligheter. Innbydelse til prestene om å anvende materialet i forhold til aktuelle situasjoner. Ikke nattverd ved alle gudstjenester. Ordningene er et grunnmønster. Ikke ønskelig med en fast ramme. Ved dåp og nattverd er enkelte ting fastlagt. Nye menigheter. International Methodist Church Oslo (IMCO). Ønskelig med flere nye menigheter. Global Climate Summit i København: Sterk deltakelse fra Norge. Den norske kirke viste et eksempel, bl.a. overfor Den danske folkekirke. Full communion mellom Evangelical Lutheran Church in America og United Methodist Church. Dette har også konsekvenser for Metodistkirken i Norge. Kirkefelleskap også fremforhandlet i Finland. 24.-27. juni i år: Årskonferanse i Bergen (Betanien). Hovedfokus på ny diakoniplan som blir lagt frem. Nytt kirkefelleskap i Sverige mellom Metodistkirken, Misjonskirken og Baptistkirken. Hvilke konsekvenser får dette for hele Nord-Europa? Et nytt affiliert kirkesamfunn oppstår. Ingen tilsvarende forhandlinger i Norge. Vekt på trosopplæring og menighetsutvikling. Et potensiale for økumenisk samarbeid. Betty Gambles besøk fra United Methodist Church. Besøkte NKR og MKR. KV ønsker støtte fra UMC til KVs urfolkprogram. Nye tekstrekker følger de økumeniske, med unntak av spesielle norske merkedager. 		CA/HHB

	<p>9. På Arbeidsveilednings-området: Godt økumenisk samarbeid mellom Metodistkirken og Dnk.</p> <p>Helga Haugland Byfuglien:</p> <p>1. Gudstjenestereformen. Er optimistiske til at vi kan vedta første pakke – hovedgudstjenesten og dåpsritualet på Kirkemøtet i april 2011. Senere: En ny salmebok.</p> <p>2. Lang prosess i kirken mht diakontjenesten. BM har levert et dokument til Kirkerådet om diakontjenesten. Denne tjenesten står på egne ben, og skal ikke måles opp mot prestedtjenesten. Ønskelig å gå bort fra skillet mellom vigset og lek. Ønskelig også å gå bort fra begrepet "embete".</p> <p>3. Preses-saken. Stortingsmelding er forventet i nær fremtid. Ser ut til at Nidaros vil være forankringsstedet. Bo- og arbeidssted er et annet tema.</p> <p>4. Tiden går fort frem mot 2013 og nyordningen av forholdet mellom kirke og stat. Vi er spente på hva Dnk vil få som ramme fremover.</p>		
Vedtak	Orienteringene tas til etterretning		

Sak 3	Spørsmål knyttet til vigselførelse	Vedlegg	Ansvar
	<p>Kort samtale om rapporten fra en arbeidsgruppe til Norges Kristne Råd vedr. kirkenes vigselførelse etter innføringen av ny ekteskapslov.</p> <p>Fra Metodistkirkens side ikke planen at en skal si noe selv om saken. Bred samling om NKR's uttalelse. Saken gjelder selve forholdet til selve ekteskapsloven. Bispemøtet har ikke drøftet om loven får konsekvenser for vigselførelse. Forholdet til barneloven og bioteknologiloven spesielt problematisk. Viktig for kirkene at en kan bestemme egne liturgier. Naturlig å overveie hvorvidt vi skal gjøre noe mer som medlemskirker. Problematikken med velsignelse av likekjønnede er en problematikk vi står overfor. I Dnk vil dette bli behandlet i utredningen av samlivsformer. Det er ulike syn i kirken, langt inn i bispekollegiet. I Metodistkirken kan det ikke forekomme vigselførelse eller vigselførelse lignende handlinger ved metodistprest eller i metodistkirker. Metodistkirken i Norge stiller seg lojalt i forhold til United Methodist Church, men ser seg allikevel fri til å arbeide selvstendig med spørsmålet.</p>	Rapport fra arbeidsgruppe til Norges kristne råd	
Vedtak	Orienteringene tas til etterretning		

Sak 4	Samarbeid om diakoni	Vedlegg	Ansvar
	<p>Guro Hellgren presenterte prosjektbeskrivelsen. Dette er tenkt som et lavkostnadsprosjekt. Men det kan også bli for beskjedent. Målsettingen er todelt: Gjøre erfaringer og gjøre erfaringene kjent for andre. To eller tre lokale prosjekter. Det kan være hensiktsmessig å velge områder en brenner for. Erfaringsformidling kan skje via kirkenes hjemmesider og blad (Brobyggeren og Kirkeaktuelt).</p> <p>Lokale menigheter som er inne på prosjektet, må også bruke penger. Det kan være motiverende for menighetene å bli sett og hørt. Diakonale institusjoner og organisasjoner kan være viktige støttespillere. Et prosjekt som gjelder innvandrere kan være interessant for begge kirker som jo har dette som arbeidsfelt allerede. Ønskelig å finne svar på spørsmål av spesiell interesse. Belyse eventuelle vanskeligheter, for eksempel dersom et prosjekt blir svært vellykket, hvilken kirke skal det forankres i? Eventuelt hvordan forankre slike resultater i begge kirker? Dette handler ikke bare om to pilotprosjekter, men en bredere mulighet for fremtiden. Kanskje er det flere ting vi kan ta hånd om sammen? Viktig å komme i gang med å fortelle de gode historier. Innholdet må være litt ambisiøst i forhold til mennesker. Det er det kirkene og samfunnet gjerne vil se. Nor-kirken i Kongsberg har vært i stand til å rekruttere vidt blant innvandrere. Viktig å bygge på noe eksisterende. Det bør</p>	Ettersendt	VMR og GH

	<p>være lokale komiteer, og hovedjobben med å få det opp å gå må skje lokalt. Nådens Fellesskap bør ikke være styringsgruppe for lokale prosjekter. Men Nådens Fellesskap kan naturlig initiere og motta rapport.</p> <p>Viktig at prosjektene er av en slik art at de kun er mulige fordi vi samarbeider om dem.</p> <p>Hvordan kan prosjektene kobles opp mot diakoniplanene? Det finnes økumeniske sider ved begge planene. Rollen for Nådens Fellesskap må være tydelig overordnet, og ikke detaljstyrende.</p> <p>Hvis vi velger menigheter som har et tett samarbeid allerede, kan det virke som om vi bare ønsker å bevise at dette er liv laga. Det kan være bedre å velge to menigheter som har en relasjon, men hvor det ikke fins noe diakonalt samarbeid. Det gjelder først og fremst å få skapt de gode visjonene, de gode historiene, så langt som mulig. Mange menigheter lengter etter å gjøre noe som er nyttig for samfunnet der en bor.</p> <p>Konklusjon:</p> <p>Det kan være hensiktsmessig med artikler i de to bladene og de to nettstedene, med intervju med Vigdis Merete og Guro, og en oppfordring til å melde sin interesse. Dette blir en indirekte form for utlysning, uten fagre løfter. Hvis vi får to prosjekter som vi har tro på, går vi videre med dem. Hvis vi ikke får to, får vi prøve på annen måte. Det må allerede nå nedsettes en arbeidsgruppe. Ønskelig at trosopplæringen i Dnk blir involvert.</p>		
Vedtak	<p>Det søkes etablert samhandlingsprosjekter innen diakonal praksis. En arbeidsgruppe etableres for å initiere prosjektene i tråd med prosjektbeskrivelsen drøftet i Nådens fellesskap 07.04.10. Den rapporterer til hvert møte i Samarbeidsrådet. Arbeidsgruppen skal bestå av Guro Hellgren og Kjersti Kolbjørnsrud, Vigdis-Merete Rønning og Lars Erik Nordby. Guro bes om å innkalle.</p>		Guro

Sak 5	Felleserklæringen om rettferdiggjørelse ved tro	Vedlegg	Ansvar
	10-årsjubileet for Felleserklæringen ble markert lørdag 31.10.09 i Vestre Frikirke. Sven orienterte om arrangementet.		SO/ØH
Vedtak	Det foreslås for Norsk Teologisk Samtaleforum å nedsette en studiegruppe om Felleserklæringen og om rettferdiggjørelsens aktuelle (individuelle og sosiale) betydning. Hvis ikke det går, vil Nådens Fellesskap gå inn for å etablere en trilateral studiegruppe.		

Sak 8	Ny sekretær fra høsten av	Vedlegg	Ansvar
	Sven Oppegaard slutter 1. september.		
Vedtak	Sven bes innkalle til neste møte. Det er ønskelig at ny sekretær møter på neste møte.		SO

Sak 9	Neste møte	Vedlegg	Ansvar
Vedtak	Torsdag 11. november kl 10-14 i Betanien, Akersbakken 37.		

Årsmøtereferat 23/3-2010

Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn

styreleder Bente Sandvig   koordinator Anders Kartzow

Innkalling til Årsmøte 2010 i Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn

Tid: Tirsdag 23. mars. kl. 14.30 -15.30.

Sted: Mariagården, Akersveien 16 i Oslo. Vertskap: Oslo katolske bispedømme

Tilstede:

Britt Strandlie Thoresen	Baha'i-samfunnet
Brit Lynnebakke	Baha'i-samfunnet
Hoa Tran	Buddhistforbundet (BF)
Egil Lothe	Buddhistforbundet
Nirmala Eidsgård	Buddhistforbundet
Bendik Vollebæk	Den norske kirke ved Mellomkirkelig råd (Dnk)
Berit Hagen Agøy	Den norske kirke ved Mellomkirkelig råd
Jan Benj Rødner	Det Mosaiske Trossamfund (DMT)
Bjørn Jansen	Holistisk Forbund (HoF)
Anne Kristine Ramberg Mohn	Holistisk forbund
Sumeet Singh	Gurdwara Sri Nanak Dev Ji (Sikh-samfunnet)
Kristin Mile	Human-Etisk Forbund (HEF)
Bente Sandvig	Human-Etisk Forbund
Shazia Mushtaq	Islamsk Råd Norge (IRN)
Espen Lynne Amundsen	Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige (JKKSDH)
Are Svendsen	Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige
Dag Nygård	Norges Kristne Råd (NKR)
Margareta Tumidajewicz	Oslo Katolske Bispedømme (OKB)
Mangat Rai Sharma	Sanatan Mandir Sabha
Pulendran Kanagaratnam	Norges Hindu Kultur Senter (NHKS)
Kudithambi Vamatheven	Norges Hindu Kultur Senter
Anders Huuse Kartzow (ref.)	Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL)
Lars Petter Helgestad	STL
Helge Svare	Filosof og gjest

- 1   **Godkjenning av innkalling og dagsorden**
Innkalling og dagsorden godkjent av årsmøtet.
- 2   **Valg av protokollunderskrivere**
Eivind Vollebæk (Dnk) og Nirmala Eidsgård (BF) valgt til protokollunderskrivere.
- 3   **Styringsdokument STL - STLs forretningsorden og veiviser og prinsipper for konsensusbaserte beslutninger i STL**
Vedtak: Styringsdokumentet vedtatt som STLs forretningsorden og veiviser og prinsipper for konsensusbaserte beslutninger i STL.
- 4   **Årsrapport 2009**
Vedtak: Årsrapport 2009 godkjent av årsmøte.
- 5   **Regnskap 2009**

Årsmøtereferat 23/3-2010

Vedtak: Årsresultat (- 41 901) etter avsetninger dekkes av egenkapital
Revisorgodkjent regnskap og balanse 2007 godkjent av årsmøte.

6 **Arbeidsplan 2010**

Pkt. om å arbeide for utredning av statens religions- og livssynspolitikk under målsetninger/tiltak for 3-årsperioden, tas inn som pkt under arbeidsplan 2010.

Vedtak: Arbeidsplan 2010 godkjent av årsmøte.

7 **Budsjett 2010**

Vedtak: Budsjett 2010 godkjent av årsmøte.

8 **Valg**

Vedtak:

Arbeidsutvalg:

Årsmøte valgte Sven Thore Kloster (Dnk), Shazia Mushtaq (IRN) og Hoa Tran (BF) for en ny periode (1 år) i AU.

Oslokoalisjonen:

Årsmøtet valgte Shoaib Sultan (IRN) for en periode (3 år) som nytt medlem fra STL i Oslokoalisjonen (3 år).

Årsmøtet oppnevnte dessuten personlige vara (ett år) for STLs styrerepresentanter i Oslokoalisjonen:

For Shoaib Sultan (IRN): Margareta Tumidajevicz (OKB)

For Are Svendsen (JKKSDH): Egil Lothe (BF)

For Ingunn Folkestad Breistein (NKR): Dag Nygård (NKR)

HL-senteret:

Årsmøte valgte Sundeep Singh (Sikh-samfunnet) for en periode (3 år) som nytt medlem fra STL i HL-senterets styre. Som STLs vara i HL-senterets styre valgte STL Marta Bivand (OKB).

9 **Valgkomité**

Vedtak: Årsmøte valgte følgende valgkomité for Årsmøtet 2011.

- Kirsten Thomassen, Kristensamfunnet
- Nirmala Eidsgård, BF
- Ørnulf Steen, NKR

Oslo, den 6. april 2010

Bendik Vollebæk (Dnk)

Nirmala Eidsgård (Buddhistforbundet)

Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn

Telefon: styreleder Bente Sandvig 23 15 60 54   koordinator Anders Huuse Kartzow 23 08 13 40

Referat fra møte i Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn

Tid: 23. mars, kl. 15.30-20.00

Sted: Mariagården, Akersveien 16 i Oslo. Vertskap: Oslo katolske bispedømme

Britt Strandlie Thoresen	Baha'i-samfunnet
Brit Lynnebakke	Baha'i-samfunnet
Hoa Tran	Buddhistforbundet (BF)
Eivind Vollebæk	Den norske kirke ved Mellomkirkelig råd (Dnk)
Berit Hagen Agøy	Dnk
Jan Benj Rødner	Det Mosaiske Trossamfund (DMT)
Bjørn Jansen	Holistisk Forbund (HoF)
Sumeet Singh	Gurdwara Sri Nanak Dev Ji (Sikh-samfunnet)
Kristin Mile	Human-Etisk Forbund (HEF)
Bente Sandvig	HEF
Shazia Mushtaq	Islamsk Råd Norge (IRN)
Mohammed Amarzguioui	IRN (Asghar Ali deltok for Mohammed på siste del av møtet)
Espen Lynne Amundsen	Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige (JKKSDH)
Are Svendsen	Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige
Dag Nygård	Norges Kristne Råd (NKR)
Ørnulf Steen	NKR
Margareta Tumidajewicz	Oslo Katolske Bispedømme (OKB)
Marta Bivand	OKB
Pulendran Kanagaratnam	Norges Hindu Kultur Senter (NHKS)
Anders Huuse Kartzow (ref.)	Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL)
Lars Petter Helgestad	STL
Helge Svare	Filosof og gjest

- Før møtet startet presenterte OKBs representanter i Rådet den katolske kirke og trosliv i Norge.

- 1 Godkjenning av innkalling, saksliste og saker til eventuelt**
  - Innkalling og saksliste godkjent. Tre saker til eventuelt.
  - STL-ref 241109 godkjent uten merknader
- 2 Dialogens Hus**

Utredning ved Otto Hauglin rådgivning as var invitert til rådsmøte for å presentere status for utredningsrapporten. Positive innspill på denne fra Rådet.
- 3 Tros- og livssynsnorge fordømmer jødehets**
  - Leder orienterte kort om bakgrunnen for denne uttalelsen. Pga kort tid rakk ikke alle medlemssamfunn å bekrefte at de var med på denne. Det protokollføres at Holistisk Forbund stiller seg bak uttalelsen, selv om de ikke rakk å gi sin tilslutning til denne før den ble sendt ut.
- 4 Den norske kirkes rett til å bestemme selv hvor presesfunksjonen skal ligge**

Etter små justeringer ble vedlagte STL-uttalelse vedtatt av Rådet
- 5 Organisering av fremtidig lederskap i STL**

Notat om organisering av fremtidig lederskap i STL og Instruks for daglig leder i STL var sendt ut med dagsorden.

  - Rådet drøftet denne saken. Mange av rådsmedlemmene mente at det ville være fornuftig å tenke annerledes rundt rollefordeling/mandat for daglig leder av

sekretariat vs. styreleder. Dvs at sekretariatsleder får noen av de oppgavene som styreleder har hatt, på mandat fra AU/Rådet.

- Flere rådsmedlemmer var skeptiske til at en evt. "generalsekretær" fikk et mandat som handlet om at STL skulle være mer offensiv og frempå som organisasjon, og at STL måtte være varsom med å etablere en generalsekretær som var "alles generalsekretær". Viktig å ivareta STL som en organisasjon som ikke usynliggjør mangfoldet og der mangfoldet kan snakke med sin egen stemme!

- AU arbeider videre med saken på bakgrunn av innspillene fra Rådet. Forslag om vedtak på dette behandles på neste rådsmøte!

6 Om tilskudd til medlemmer med D-nummer

Vedlagte utkast til brev til kulturdepartementet ble vedtatt av Rådet.

7 Orienteringssaker

1. Møte med KUD 9. mars
  - Styreleder og koordinator orienterte kort fra møtet og sakene som ble drøftet her.
2. Referansegruppen for rutiner ved årlig kontroll og utbetaling av tilskudd til tros- og livssynssamfunn.
  - Egil Lothe orienterte om arbeidet.
  - Dep jobber med et skriv som vil avgjører klagesaker mht dobbeltregistrerte mellom trossamfunn (ikke den norske kirke).
  - Dep ønsker på sikt å ha en kortere innmeldingsfrist på medlemmene, som gjør at tilskudd kan komme tidligere.
3. Arbeidsgruppe om tilhørigregistrering (STL, HEF, Dnk, Norges Kristne Råd).
  - Leder orienterte om arbeidet.
  - En arbeidsgruppe som er tenkt å jobbe med utfordringer knyttet til tilhørigregistrering, og hjelpe departementet med hvordan håndtere denne problematikken videre.
4. Tros- og livssynsbetjening på Oslo universitetsykehus.
  - Koordinator orienterte om arbeidet videre og nedsetting av en referansegruppe for prosjektet.
5. Livsfaseriter. Religions- og livssynspolitiske utfordringer i Norge.
  - Seminar med kirke, utdannings- og forskningskomiteen på Stortinget den 9. september (kl 10-14.00)
6. Oslokoalisjonen
  - Are S. orienterte om arbeidet
7. HL-senteret
  - Egil S. orienterte om arbeidet.
  - Det arbeides med et dokument på HL-senteret som skal styrke L-delen. Naturlig at STL kommentere dette arbeidet.
8. STLs møtekalender for 2010:
  - Rådsmøte 26. mai. Rådsmøter høsten 2010 er ikke fastsatt
9. Vedlagt: AU-ref 030310
  - Ved en inkurie var ikke denne vedlagt protokollen. Ettersendes
10. Filmseminar om religion og livssyn på film
  - Britt S Thoresen orienterte kort om arbeidet. Opptak fra forrige filmseminar redigeres, og det er planer om å sende det redigerte materialet til skoler som oppfølging
  - Tema for neste seminar knytter seg til livsfaseriter. Hvordan er sentrale religiøse eller livssynsrelaterte livsfaseriter portrettert på film. Innspill på film mottas gjerne
11. Postliste 170909-160310

12. Møte med byrådslederen og utdanningsdirektørene i oslo kommune
  - Dag Nygård (NKR) orienterte om møtet der NKR, DMT og HL-senteret deltok. NKRs representant gjorde oppmerksom på at det er naturlig at STL blir invitert på slike møter.
  - Oslo kommune vil kartlegge omfanget av trakassering av religiøse minoritetsbarn, og fikk støtte til å ta kontakt med forskningsmiljø om dette. STL kan være referansegruppe for dette.
13. Møte med stortingsrepresentant Trine Skei Grande
  - Leder i STL hadde møte med stortingsrepresentanten om behovet for en utredning av tros- og livssynspolitikken i Norge. Stortingsrepresentanten skal ha et møte med statsministeren etter påske som en oppfølging av en interpellasjon om dette med statsministeren. Stortingsrepresentanten fikk overrakt STLs materiale om dette, blant annet utredningen og vår felles uttalelse om en utredning av tros- og livssynspolitikken.

8 Eventuelt

- Om livssynsnøytrale seremonirom.

Saken ble tatt opp av HEFs representant, Kristin Mile. Bakgrunn var kirkerådsleders uttalelse om de var skeptiske til livssynsnøytrale seremonirom fordi dette tjener bare Human Etisk Forbund. På spørsmål fra HEF bekreftet Mellomkirkelig Råds representanter at Dnks offisielle holdning er å støtte arbeidet med livssynsnøytrale seremonirom for å sikre likebehandling av tros- og livssynssamfunn i Norge.

- Felles prosjekt mot pornografi

Saken ble tatt opp av Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Helliges representant, Are Svendsen. Ønske om en felles aksjon fra trossamfunnene mot skadevirkningene av pornografi og mulighet for STL støtte til dette. Saken fikk ikke støtte av STLs medlemmer

- Dusjing uten forheng eller avlukke på offentlige bad

Saken ble tatt av IRNs representant, Shazia Mushtaq. Bakgrunnen var at flere og flere offentlige bad tar bort muligheten for å dusje med forheng/avlukke. Dette er et problem for mange muslimer som stiller bluferdighetskrav ved dusjing på offentlige bad. Rådsrepresentantene lurte på om det var regler knyttet dette også for andre trossamfunn.

---

9 STL som dialogisk organisasjon (fra ca. 19.00)

v/ filosof ved Arbeidsforskningsinstituttet Helge Svare

- Det ble gjennomført en kort dialog rundt deltakernes tanker om hva en dialog er.

Oslo, 12. april 2010

Anders Huuse Kartzow

REVIDERT UTKAST PROTOKOLL

(per 18.05.2010)

Møtet fant sted på Lovisenberg i Oslo.

Tilstede:

Harald Hegstad, Gunnar Haaland, Trond Skard Dokka, Gerd Marie Ådna, Vidar Mæland Bakke, Lars Erik Nordby, Kirsti Guvsåm, Ellen Aasland Reinertsen, Oddbjørn Leirvik, Stephanie Dietrich, Idar Kjølsvik, Svein Granerud, Leif Gunnar Sandvand; Øystein Bjørdal (for Ingeborg Midttømme)

Forfall:

Ingeborg Midttømme, Kristin Joachimsen

Fra sekretariatet:

Beate Fagerli

TN 01/10   Protokoller

Vedtak:

Protokoll fra møtet i TN 8. -9.oktober.2009 ble godkjent.

TN 02/10   Orienteringssaker

TN 02/10/1   Protokoll MKR møte 24.-25.februar 2010

Det ble påpekt at medlemskontingent til CPCE/GEKE er lav i forhold til Den norske kirkes størrelse.

Den norske kirkes kandidatur til visepresident i LVFs råd, ved biskop Helga Haugland Byfuglien, støttes av Frikirken.

TN 02/10/2   Rapport fra møte i Nådens fellesskap

Lars Erik Nordby orienterte fra Nådens fellesskap og fra Metodistkirkens arbeid.

Utvexling av prester mellom våre to kirker medfører ikke vigselfrett, slik at det nå arbeides med at metodistprester kan utnevnes spesielt til denne tjenesten i Den norske kirke. Det jobbes dessuten med diakonalt samarbeid på lokalplan. Feiringen av Felleserklæringen for rettferdiggjørelse var en vellykket markering med nytt opptrykk av felleserklæringen inkludert Metodistkirkens signaturforklaring.

Metodistkirkens nye liturgier ble delt med TN.

TN 02/10/3   Rapport fra Norsk Teologisk Samtaleforum

Ådne Njå er nyoppnevnt medlem i NTSF. NTSF har startet et nytt studieprosjekt om gudstjeneste- og møteformer, "Når dere kommer sammen... "

TN 02/10/4   Invitasjon til Edinburgh 2010 jubileumskonferanse i Oslo, 7. - 9. september 2010

TN 02/10/5 KV: Høringssvar til Faith and Order document 198 "The Nature and Mission of the Church"

TN 02/10/6 LVF: Orientering fra forberedelser til LVFs generalforsamling

TN 02/10/7 GEKE - Rapport fra Råd og Presidium
GEKE høringsdokument "Call for justice" (kun elektronisk)

Generalforsamling i 2012 i Firenze er under forberedelse. Regionalkonferanser opp mot generalforsamlingen er viktig. Et interessant tema for Den norske kirke i den forbindelse kunne være forholdet mellom ord og sakrament hos oss.

Et spennende dokument har kommet fra etikkfaggruppen i GEKE: "A time to live and a time to die". Dokumentet vil sendes ut på høring blant medlemskirkene.

Dokumentet "Call for Justice" er sendt til høring og arbeides med i KISP.

I tillegg har en arbeidsgruppe om kirkereformer startet sitt arbeid, "Ecclesia Semper Reformanda".

Det ble videre orientert om forholdet til den romersk-katolske kirke.

TN 02/10/8 Rapport fra Porvoo Primates Meeting, oktober 2009

Den danske folkekirke har bestemt seg for å skrive under Porvooavtalen.

TN 02/10/9 Orientering fra Bispemøtet

Det ble orientert om Bispemøtets pågående arbeid med diakontjenesten.

TN 02/10/10 KM-vedtak om Innvandrere og menighetene

Det er ønskelig at TN tas med i prosessen når de teologiske spørsmålene blir bearbeidet, for å sikre at de økumeniske avtalene respekteres.

TN 02/10/11 Andre orienteringssaker

Et forslag til å opprette Dialogens hus som bl.a. skal huse Samarbeidsrådet for Tros- og Livssynssamfunn er til utredning. TN ber om at rapporter fra kontaktgruppa gjøres tilgjengelig for TN.

Vedtak:

Med de momenter som kom frem i samtalen, ble sakene tatt til orientering.

TN 03/10 KM-sak: Evangelisk-luthersk kirke i et økumenisk fellesskap

Harald Hegstad orienterte om planleggingen av Kirkemøtesaken om evangelisk-luthersk kirke. I den forbindelse ble et utkast til uttalelse på Kirkemøtet lagt frem.

TNs behandling:

Forslaget til uttalelse ble tatt til orientering. TN anså det vanskelig å legge frem et slikt dokument for behandling av hele Kirkemøtet. Spørsmålet er om det ville bli for krevende. Et alternativ ville være å legge frem et kortere og enklere dokument, et annet alternativ ville være å lage et lengre strategidokument som KM kan slutte seg til. Et vedtaksorientert dokument er ikke formålstjenlig. Samtalen på Kirkemøtet ville være bedre dersom man ikke stod under vedtaksplikt. Å supplere med tekster fra bokprosjektet kunne være en god idé dersom teksten ikke skal vedtas.

Vedtak:

På bakgrunn av de momenter som kom frem under samtalen, foreslår TN at saken ikke legges frem for KM for uttalelse, men forberedes som drøftingssak. TN støtter tanken om et dokument fra MKR om Den norske kirkes økumeniske strategi.

TN 04/10   GEKE høringsdokument om Skrift, Bekjennelse, Kirke

Idar Kjølsvik orienterte om konsultasjonen som fant sted i Berlin i 2008 og dokumentet som da ble forelagt. Dokumentet som nå foreligger er atskillig bearbeidet.

TN er bedt om å utarbeide et forslag til høringsuttalelse. Under TNs behandling kom det bl.a. frem at det er ønskelig å støtte deler av dokumentet, særlig første del som omhandler skriftforståelse. Det kom derimot frem en del innvendinger mot hvilken forståelse av kirkenes bekjennelse som ligger til grunn for andre hoveddel. TN foreslo videre at tredje hoveddel om kirkeforståelse tas ut av dokumentet og behandles som egen sak.

Til arbeidet med hørings svar ble det foreslått å først si noe generelt om de tre hovedbolkene i dokumentet, for så å si noe enkeltvis om punktene. Utkast til hørings svar skal foreligge på MKRs møte i februar 2011.

Vedtak:

I samarbeid med AU legger sekretær frem utkast til hørings svar til neste møte.

TN 05/10   Oppfølging av KM-saken om kirkene i Midtøsten og vårt ansvar Med Kairosdokumentet fra Palestinske kirkeledere

Gunnar Haaland la frem saken.

Generalsekretær i MKR, Berit Hagen Agøy, orienterte om MKRs behandling. En samordning med BM er ønskelig. Det er viktig at dokumentet ikke leses som vårt dokument. Vi kan gjerne være uenige i enkeltheter, men det er viktig at dette ikke er noe vi skal rette opp i. Kairosdokumentet har egen hjemmeside.

TNs rolle

TNs mandat er primært å få frem hva som har vært tenkt og sagt i Dnk med tanke på teologisk bakgrunn og begrunnelse. Det er særlig pkt. 6.1. som ligger på TNs bord. Til neste møte må en arbeidsgruppe møtes og oppsummere hva som finnes av saksdokumenter fra NTSF, KISP, BM o.a., og se på Israelsmisjonens prinsipperklæring. Gruppen lager en skisse til et dokument. I Kirkemøtets vedtak fra 2008 ligger det en tanke om å gjøre solidaritetsdokumentet allment tilgjengelig, dette bør altså kunne brukes i menighetene. Mer avklaring om tid og form vil komme før neste møte. Teknisk hjelp fra KISP-sekretær. Hvis noe skulle bety knapt med tid så har vi AU, ved nødvendige avgjørelser.

Vedtak:

TN nedsetter en arbeidsgruppe med Gunnar Haaland, Oddbjørn Leirvik, Kristin Joachimsen i samråd med biskop Ingeborg Midttømme. Arbeidsgruppen går gjennom relevante dokumenter og uttalelser og fremmer forslag til videre arbeid til neste møte.

TN 06/10   Eventuelt

Møteplan

Foreløpige datoer:

10. – 11. mars 2011

13. – 14. oktober 2011

Datoene må sjekkes med biskop Ingeborg Midttømme

TN ber sekretariatet om å prioritere TNs ønske om å reise til Stiklestad på et møte i 2011.

